

13-7-23

overleg en met toestemming der Directiës der Stoomvaartmaatschappijen „Nederland” en „Rotterdamsche Lloyd” wordt dit blad te Port-Said onder de passagiers persoonlijk gedistribueerd en ligt bovendien ter raadpleging en lezing op de leestafels der Oost- en West-Indische Mailbooten en der voornaamste Sociëteiten, Hotels, Cafés en Leesinrichtingen, zoowel hier te lande als in Oost- en West-Indië.

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING

OOST EN WEST

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang”.

bericht door Kolonel E. V. L. van Zuylen, 21 Maart 1900.

KANTOREN:

HOOFDBESTUUR } HEULSTRAAT 17, DEN HAAG
 RICHTINGSDIENST } TELEF. 4519. POSTGIRO 14574

ADMINISTRATIE VAN HET „KOLONIAAL WEEKBLAD”
 HEULSTRAAT 17, DEN HAAG. - TELEFOON 4519. - POSTGIRO 14574

Voor Administratie en Verandering van Woonplaats wende men zich in Nederl. tot den Administr.: HEULSTRAAT 17, Tel. 4519. Postgiro 14574, in Ned.-Indië tot den Hoofdvertegenw. te SOEMENEP (Madoera) Mr. K. FAUSER. Voor Advertentiën tot de DRUKKERIJ TEN HAGEN, NOBELSTRAAT 20. Tel. Interc. 1987*. Postgiro No. 17260, beiden DEN HAAG.

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN

worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie” en gezonden aan de Presidente: HEERENGRACHT 7, DEN HAAG.

Fa. Wed. A. VAN GEMERT & Zn. - Havana-Sigarenfabrieken-BEST (N.-Br.), Holland

EENIG ADRES VOOR LEVERING VAN SIGAREN RECHTSTREEKS AAN PARTICULIEREN

Het succes, dat wij reeds jaren hier in Holland hadden door onze sigaren rechtstreeks te verkoopen aan de Verbruikers en dat wij door onze aanbiedingen hier in Holland dikwijls ook vele bestellingen ontvingen voor het leveren van sigaren aan familieleden of bekenden in Ned.-Indië, hebben ons op het idee gebracht aan de Particuliere Adressen in Ned.-Indië op dezelfde wijze onze offerte in te zenden, als wij in Holland doen. Al onze Afnemers zijn overtuigd, dat de sigaren, welke door ons tegen fabrieksprijzen worden afgeleverd, zeer concurrerend zijn, daar elke tusschenhandel wordt uitgeschakeld en de prijzen, welke de tusschenhandel zou maken, den verbruiker ten goede komen, bedragen voor Holland 25 à 30 %. Nog belangrijker is zulks voor H.H. Rookers in Ned.-Indië, daar niet alleen Reizigers en Tokohouders (in Holland Winkeliers), maar ook IMPORTEURS worden uitgeschakeld, indien men

zelf z'n sigaren rechtstreeks gaat importeerden. Door Uwe benoemde sigaren rechtstreeks van onze fabriek te betrekken, zult U zich minstens 40 pCt. bevoordeelen. Wij raden U daarom aan eene proef te nemen met ons fabriekaat en zijn wij ervan overtuigd, dat U geregeld afnemer van onze sigaren zult worden. Blijvende relaties te winnen is ons doel en garandeeren wij U steeds prompte bediening en onovertroffen kwaliteit.

Tracht steeds met Uwe Vrienden en Kennissen eventueele bestellingen te combineeren om aanspraak te kunnen maken op punt 2 onzer leveringsvoorwaarden waardoor U 7 pCt. korting kunt genieten van het factuurbedrag.

VRAAGT ONZE GEILLUSTREERDE PRIJSCOURANT No. 4, WELKE GRATIS EN FRANCO WORDT TOEGEZONDEN

HOUD: Werft Leden. — Feuilleton. — De Hoofd-persoon van den Opstand in Saparoea (1817). — Persoverzicht uit de Ind. Bladen en Tijdschriften. Uit Eur. Pers. Uit de Inl. Pers. Uit de Chin. Pers. — Literatuur Overzicht. — Suriname. — Curaçao. — Uit den Verrèn Vreemde. — Meded. — Mutaties van 4 tot 7 Juli 1923.

Voor de Tropen

is het beroemde merk

„His Master's Voice”

GRAMOPHONES en PLATEN onmisbaar! De grootste Componisten: PUCCINI, LEONCAVALLO, MASCAGNI, REIJER, SAINT-SAËNS, EDWARD ELGAR, MASSENET, enz. raden U in hunne attesten aan, uitsluitend DIT merk aan te schaffen als het hoogst begaafde kunstwerk der volmaaktheid.

De grootste Artisten op vocaal en instrumentaal gebied verleen hunne medewerking.

ALLEENVERKOOP te 's-Gravenhage bij

WILLEM SPRENGER

Agent der Gramophone Comp. Ltd.

PASSAGE 46 TEL. H. 3778

PIERRE MATVELD

COIFFEUR POUR DAMES

Nouveauté Parfums espagnols „Myrurgia”

PASSAGE 13 - LA HAVE - TEL. 1606

Maakt Uwe tochten en reizen

op een

Harley-Davidson

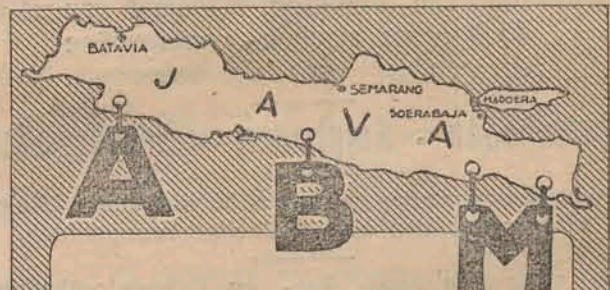
's werelds eerste Motorrijwiel

en gij zult van Uwe vakantie de aangenaamste herinneringen bewaren

Met jeugdige geestdrift beziel, gaf dit „jongste lid”, uiting aan zijn groote belangstelling voor „Oost en West”, een geestdrift om jaloersch van te worden en welke spontaan aanstekelijk werkte.

Moge de nawerking daaraan evenredig zijn!

Het is toch niet ondienstig dat: „werft leden”, hier nog eens over te nemen, al gaf het Koloniaal Weekblad zoo menigmaal eene aansporing in dien geest; het „trappez toujours” was altijd zijn leuze en zal het altijd wel moeten blijven. Indien dan die leuze wederom wordt aangeheven op een tijdstip dat minder gunstig lijkt, nu de zomer (die laatko-

INDISCHE UITRUSTINGEN

VOORDEELIGST ADRES:

AU BON MARCHÉ

A. DE VRIES & ZONEN
 AMSTERDAM
 ROTTERDAM
 DEN HAAG
 UTRECHT
 BAARN

BEZUIDENHOUT-GARAGE

Telefoon B. 344

Luxe Auto Verhuur-Inrichting

Nette Bediening • Blijlike Prijzen

Bezuidenhout 42

Werft Leden!

Werft leden, veel leden, altijd maar meer leden. Als ter Algemeene Vergadering van 9 Juni l.l., uitroep in superlativus, van het, naar den dag van toetreding, jongste lid der Vereeniging, die in jaren — met alle eer gedragen — zoo de oudste, dan toch een der oudsten, onder de leden was.

NATUUR WOLLEN ONDERGOEDEREN
VAN

Verkrijgbaar in alle qualiteiten en maten bij
ISERIEF & Co Magazijn „de Prijslijst“
DEN HAAG.
Veenestr.: 16-18. Valeriusstr.: 29.
Prijscourant op aanvraag gratis.

Firma A. NIJLAND - Almelo
FABRIEK VAN WITTE GOEDEREN
levert U doelmatige
UITZETTEN EN UITRUSTINGEN
Wij leveren ook bij elke hoeveelheid
BED-, TAFELINNENS, HUISSH. GOEDEREN, ENZ.
Zichtzendingen ook naar de Tropen op iedere
aanvraag franco.

Firma HILBRINK
Westeinde 29 Den Haag
t. o. Engelsche Legatie
Nieuwe Fransche en Engelsche Stoffen
Indische Uitrustingen
— Verlaagde Prijzen —

Bad- en Zweminrichting „DE REGENTES“
Telefoon M. 2739 Postrekening 69868
Weimarstraat 63, Den Haag.
In de onmiddellijke nabijheid van de Electr. tramlijnen
3, 5, 12 en de Stoomtram H. S. M.

Moderne inrichting, voldoende aan
de hoogste eischen- van hygiëne
en comfort voor de bezoekers.

Zwembaden - Kuipbaden - Douchebaden

Zwemabonnementen en Couponboekjes voor 50 Kuip-
of Douchebaden op voordeelige voorwaarden.

Op verlangen Zout-, Zee-, en Dennenloofbaden.

N.V.
Vereenigde Bakkerijen
DE HAAGSCHE BROODFABRIEK
EN DE OUDE VETTE HEN
Biiderdijkstraat 139 Tel. Marnix 3820

**Brood - Beschut
Banket**

Gerageide bezorging in alle wijken van DEN HAAG,
SCHEVENINGEN, RIJSWIJK en WASSENAAR.

**ERNEST CASSUTTO
TANDARTS**

(Lid van de Vereeniging „Oost en West“)
Assistent: A. LATERMANN, Tandarts
Prins Mauritsplein 3
Telefoon SCH. 61 (Vroeger Fred. Hendriklaan)
Spreekuren: alle werkdagen 9-11 en 1-3
— LAGE VASTE tarieven —

mer, maar die oprecht berouw toont) eindelijk in 't land is, — dan is dit toch meer schijn dan wezen, want deze maanden van rust en ontspanning, veelal doorgebracht in andere omgeving, ze gaan immers niet voorbij in geestelijke non-activiteit! De boog wordt alleen maar wat losser gespannen. Het leven, met z'n voortdurende beslommeringen, ambtelijk of particulier of beide, vertoont zich alleen in anderen vorm en het in zomerschen kout gesproken woord, aan zee of in de bosschen, leidt soms tot consequenties, welke de daad straks zal hebben te voltrekken.

En zoo dan ligt, in dien gedachtengang, de mogelijkheid besloten, dat ook „Oost en West“ de revue passeert in een gesprek, terwijl het oog zich verlustigt aan den aanblik van „koetjes en kalfjes“ in een weide zonder einder. Of wel gevoerd op het dek van een stoomer, vanwaar een afwisselend panorama te aanschouwen valt.

Zijt dan ook daar gedachtig aan de belangen uwer Vereeniging en vooral aan het „Schlagwort“ der Algemeene Vergadering: „Werft leden“!

Op diezelfde vergadering gaf een der sprekers een zeer belangrijke en behartenswaardige wenk betreffende de advertentie-rubrieken van het K. W. Verwezen zou kunnen worden naar de notulen, opgenomen in het No. van 28 Juni l.l., vermits het verwijzen voor den lezer altijd vervelend moet zijn, voornamelijk echter om het belang der zaak zelve, volgt hier het gesprokene volledig:

„De uitgever van het K. W. zal minder financieel gesteund behoeven te worden, wanneer het aantal advertenties uitgebreid wordt. Kort geleden is het tarief der advertenties met 25 pCt. verlaagd en thans is de uitgever bereid 30 pCt. provisie af te staan, zoodat, wanneer geen gebruik gemaakt wordt van de provisie, de prijs van een advertentie op 21/40

Feuilleton.

Even naar Java.

(Uittreksels uit reisbrieven).

Vertrokken in Januari van dit jaar was ik in Juli weer terug. Nog geen drie jaar geleden maakte ik een dergelijke reis.

Mijn aantekeningen betreffen dan voornamelijk zaken, die gedurende die korte tusschenperiode verandering ondergingen.

De bootreizen.

Aan de vloot van Nederland en Lloyd zijn slechts enkele nieuwe stoomers toegevoegd en is een enkele onttrokken. De nieuwe alle veel grootere schepen zijn voor de meeste aspirant-reizigers het aantrekkelijkst. Voor hen, die spoedig last hebben van zeeziekte hebben zij door hunne grootte iets voor, terwijl op eukale, sportafdeelingen wat afleiding verschaffen, die men op de andere niet heeft. Overigens zijn over het algemeen de hutten der nieuwe schepen kleiner en is de dekruimte eveneens meer beperkt dan op de oudere.

Dat onder degenen, die met beide types gereisd hebben de kleine en oudere typen als de *Tabanan* en de *Rembrandt* er velen zijn, die deze volstrekt niet achterstellen bij de *Coen*, *Patria* en consorten, is om bovengenoemde redenen zeer verklaarbaar. Van veel invloed is de beschikbare ruimte en ligging van de kinderdekken, de moeders maar niet minder de medepassagiers hebben daar veel belang bij. Op sommige der groote stoomers zijn die ruimten bepaald onvoldoende. Op de Indische lijnen zijn de open dekruimten van veel meer belang dan de salons. In de warmte vertoef men daar gedurende den geheelen dag en in wintertijd alleen is 't daarvoor op de Middellandsche Zee te koud. Daarbij komt dat in verband met zon of wind een helft van het dek niet zelden onbruikbaar is. Over het algemeen voldoen de meer sobere betimmeringen van den *Lloyd* beter dan die bij de *Nederland*. De stijl der internationale passagiersstoomers is in de laatste twintig jaar sterk beheerscht door de eischen van de trans-Atlantische vaart, waarbij gewedijverd werd om de Amerikaansche toeristen te voldoen. In de eerste plaats

Stoom-, Wasch- en Strijkrichting
G. PIERIK-VAN DER DRIFT
Schenkweg 300-302 Schiestraat 1
DEN HAAG
Chem. Wasscherij en Stoomerij

J. HORNMAN & ZOON

TAXATEURS
Groot Hertoginnelaan 252 - Den Haag
Telefoon M. 391.

In- en Verkoop-Bureau
van geheele en ged. van Inboedels

„van de vroegere komt te staan. Het K. W. wordt sedert 1 Juni te Port-Said aan land. „Indischen verlofganger en repatrieerende „soonlijk gedistribueerd. Advertenties „erlei gebied, niet alleen uit Den Haag, „ook uit andere plaatsen, evenals advertentie „van Hôtel-pensions in Midden-Europa „zeer loonead zijn. Het wil spr. voorkomende „menig lid van Oost en West belanghebbende „opmerkzaam zou kunnen maken op de „stige gelegenheid om thans in het K. W. „adverteeren“.

Inderaad, de spreker hier aan 't woord, wel tot een zeer juiste conclusie. Geen als in den staart van zijn betoog, maar een heilig middel om het K. W. in dit opzicht voorwaarts te brengen. Zou het worden aangewend, de vrucht van resultaten zouden ongetwijfeld niet uitblijven. denkbeeld verdient dan ook steun en aanbeveling. Weliswaar kan den leden eerder op 't hart gevallen worden: „Werft leden“ dan „werft advertentie“ het doet niets af aan de waarde van den gewenken, welke, als zoodanig, ernstige overweging als gezegd, alle aanbeveling verdient.

De Hoofdpersoon van den Opstand in Saparoea.

(1817)

Zooals bekend, brak na het overnemen (27 Juni 1817) van het bestuur der Molukken door de Kommissarissen N. Engelhard en J. A. van delkoop (als gouverneur aangewezen) uit van den Britschen Gouverneur van Amboina B. Martin, op het eiland Honimoa (Saparoea)

moest daarom de aftimmering niet alleen kostbaar want dat zijn feitelijk alle scheepsbetimmeringen maar bovenal moest de kostbaarheid er dik opslagen social hall zonder een 5000 dollar Steinway- vleugel doet nu eenmaal niet, ook aan wie het heele jaar te New-York op een schrijfmachine tikt en hoogstens een paar vingers een step kan tokkelen. Zoo ook de salons zoo indrukwekkend mogelijk zijn. De architect, die een schip een schip wilde laten, was den achtergrond gedreven door degenen, die de halve twee en drie dekhoogten lieten doorgaan, daarbij tend deze zooveel mogelijk te doen gelijken op een aan land. De eerste prijs in dezen wedstrijd behaalden Duitsche lijnen, en een schreeuwerige, opzichtige decoratie voltooide het uiterlijk tot een protzig geheel.

Onze Indische stoomers zijn gelukkig slechts met die slechte smaak besmet, maar enkele betimmeringen uit de latere jaren toonen er toch bedenkelijke hanteering van.

De hutten op de Transatlantische stoomers zijn, in tegenstelling met de salons, zeer matig, in de is het een behelpen met een minimum ruimte en de tilatie laat zeer veel te wenschen over.

Zelfs couchetten boven elkaar, op onze Indische in de eerste klasse geheel verdwenen en alleen als hulp gedurende den oorlog tijdelijk weer ingevoerd, op zeer populaire stoomers van de Amerikaansche nog veel voor. Gedeeltelijk kan dit worden verontschuldigd, omdat de reis zoo veel korter duurt, gedeeltelijk klaard door de groote breedte der schepen, maar in geval is een hut op onze Indische lijnen ruimer en dan die op de hiervoren genoemde, zelfs vergeleken de nieuwste steamers, waarop door een krachtige mechanische ventilatie werkelijk groote verbetering waar te nemen.

Ter zake van zindelijkheid staan onze lijnen ook voor enkele Engelsche en Japansche, die eveneens dit opzicht gunstig bekend staan.

Valt er dus, voor wie ook tot vergelijking in staat veel goeds van onze vloot te zeggen, degene, die dikwijls reisde, verbaast zich toch nog vaak over details, vindt men nog steeds in de hutten de zoo hinderlijke losse tapijstukken, die iedere beweging koffers belemmeren. Ook fladderen nog steeds gordijnen voor de openstaande hutdeuren, deze afstuiting

Wij fotografeeren U thuis
zonder verhooging
INLICHTINGEN:
FOTO-PERSBUREAU
Lange Poten 15a - DEN HAAG - Tel. II. 1741

MIDDELBARE TECHNISCHE SCHOOL Thomsonlaan 92 'S-GRAVENHAGE

OPLEIDING binnen 8-10 maanden voor het **Kou. Staatsdiploma voor Machinisten**, tevens opleiding voor **Opzichter b. d. Staatsspoor in Ned.-Indië** met diploma der school, **akte Wiskunde en Machineteekenen** en **Opzichter van den Waterstaat**.

INTERNAAT EN EXTERNAAT

Vele referentiën — **Spoedige aanmelding**

DAG- EN AVONDLESSEN

Spreekuren van 12-2.30 en van 6-8 uur

Mei 1817 de opstand uit, die zich al spoedig op de naburige eilanden verbreidde. Als eerste opstandelingen vielen daarbij onder meerdere de 27-jarige Resident J. R. v. d. Berg¹⁾, die 21 Maart 1817 zijne functiën had aanvaard, benevens zijne zoon, twee kinderen en broeder, die graven werden vermoord. Het derde kind, geboren te Batavia op 3 Februari 1812, werd door een toeval gevangen is later, 11 November 1817, door de opstandelingen aan de onzen uitgeleverd en 7 Maart 1818 door den Commandant der Evertzen, den Kapitein, ter zee Verhuell, te Soerabaja aan zijne bloedverwanten afgegeven²⁾.

Wij zullen ons hier niet verdiepen in de oorzaken van den opstand, noch in den loop der achtervolgende krijgsvieringen, daar de bedoeling van andere is dan bijzonderheden mede te deelen omtrent den hooftopstandeling Thomas Matulesia (wel Matulesi genoemd), zooals wij die opteekenen uit Verhuell's Herinneringen van een reis naar de Oost-Indië en van Doren's Thomas Matulesia, beide werken in de Bibliotheek van het Koninklijk Instituut van Koloniën te raadplegen. Vermoeden dat die bijzonderheden aan een groot deel van den lezerskring van het Kol. Weekblad minder

Hij was gehuwd met Johanna, Christina Umbgrove, dochter van Johan Lubbert Umbgrove en Constance Alting. Het artikel Cheribonsche Historiën in Kol. Weekblad van 31 Mei 1923. Zelf was hij 11 Oct. 1789 te Jogja geboren en den 28 Augustus 1816 met zijn gezin uit Batavia aangekomen, alwaar hij door zijne betrekking met den oud-Gouv.-Generaal Siberg en Kommissaris Engelhard voorsprank genoeg had om toen als zeer winstgevend aangemerkt ambt van Resident van Saparoea te verkrijgen. Dit kind, Johan Lubbert v. d. Berg, werd later Weteraar te Rheden en majoor-commandant der rustende regimenten in Gelderland en is overleden te Velp op 18 April 1892. Bij Kon. Besluit van 8 Sept. 1875 no. 77 werd hij de vergunning om den naam Saparoea achter zijn naam te voegen (Ned. Patriaal, deel 9).

volkomen voldoende zijn, wanneer ze stil hingen, dit doen ze nooit, want juist om lichtstrooming te voorkomen zet men de deuren open. Op eenige Paket-voertuigen gebruikt men, daarvoor in de plaats, lichte deuren; het wil mij voorkomen, dat het niet moeielijk blijken een hudeur te construeeren die beide deelen kan vervullen. Er bestaan praktische, hoogst eenvoudige inrichtingen om, wanneer de hudeur op de lange staat, deze laatste in 't slot te steken, zoodat men de deursleutel ieder belet binnen te komen.

Men in een hut zijn zeer aangenaam, maar wanneer het smal zijn dat men er nagenoeg niets in kan open, eerder hinderlijk. Een zestal haken meer zou ieder reiziger gerieven. Bij het plaatsen van banken enz. dikwijls over het hoofd gezien, dat door een klein gat in de hoogte van een ander onderdeel, het onderaan van koffers niet onnoodig zou worden gehinderd. In de meeste salons, waarin, tijdens het koele traject, alle passagiers samen komen, worden soms hinderlijk belegd met stoelen en petten, doordat overzien is, dat men deze in de nabijheid moet kunnen bergen. Zoo zijn er meer zaken, en niet zelden gaan de gesprekken gedurende de reis daarover en vraagt men den gezagvoerder: reizen die niet dan nooit eens, die deze details te verzorgen? Dit schijnt inderdaad hoogst zelden te gebeuren; maar bij nieuwbouw een scheepsofficier toezicht, doch niet in het bestek alles is vastgelegd, zijn advies in te nemen wordt, naar men zegt, hoogst zelden door den kapitein of de stuurman aan den wal" opgevolgd, en zulks ook nog wel gewichtiger zaken dan waarmede de passagier kenbaar maakt.

Heel veel belang voor den reiziger is natuurlijk de veiligheid. Deze is bij beide Nederlandsche lijnen ongetwijfeld uitstekend. Maar onnoodig overvloedig, hinderlijk overvloedig, voorzeker in dezen tijd. Het behoort hiertoe die in de 1e klasse. Bij het ontbijt de vraag te stellen: in welk huishouden men een maal per week met gerookte zalm en paling den dag overigens is de groote variatie in gerechten, die eenmaal verschaft worden, aangenaam en brengt dit extra onkosten. De lunch begint onveranderlijk met een glas 't diner. Waarom twee keer per dag soep? Het begeret het en mode bij groote hotels of restauranten aan den wal is 't allerminst. En werkt de zogenoemde civiele dienst zoo bureaucratisch, dat nimmer een

bekend zijn hopen wij met dit artikel geen onnut werk te hebben gedaan.

Volledigheidshalve moet nog worden vermeld, dat de opstand van Saparoea zulke ernstige verhoudingen aannam, dat de C. C. G. G. op Java het noodzakelijk oordeelden hem medelid, den Schout bij Nacht A. A. Buyskes, op te dragen de leiding van zaken te Amboina in handen te nemen. De Schout bij Nacht kwam 30 September 1817 van Java met de Prins Frederik te Amboina aan en voerde eene versterking van 250 man troepen onder bevel van Majoor Meijer over. De reeds uit een vroeger artikel „Een en ander over de expeditie naar Java in 1815" (Kol. Weekblad 15 Maart 1923) bekende oorlogsschepen Admiraal Evertzen, Nassau, Maria Reigersbergen, Prins Frederik en Iris hebben o.a. bij den opstand deel van het in de Molukken vertoovend eskader uitgemaakt.

Als hoofd der opstandelingen op Honimoa (Saparoea) werd op de hoofdenvergadering bij het uitbreken van het eerste verzet tegen het Nederl. bestuur gekozen **Thomas Matulesia**. De vijandelijkheden begonnen met het vermeerderen van het fort Duurstede op Saparoea, waarbij, zooals wij zoeven vermeld hebben, de Resident van den Berg met de zijnen om het leven werden gebracht. Matulesia (verder aan te duiden met M.) nam den titel aan van „opperhoofd des oorlogs over de eilanden Honimoa, Haroekoe, Noesa Laoet, Amboina, Ceram en nabij gelegen kusten" en stelde de uitdrukkelijke voorwaarde, dat men hem in alles blindelings zou gehoorzamen. Hij was tijdens het Britsche tusschenbestuur sergeant-majoor geweest bij het Amboneesche korps, dat uitdrukkelijk ontslag zou krijgen, indien het Britsche gezag zou ophouden. Daar de ontslagbrief van dit korps vóór de aanvaarding van het Nederlandsch bestuur, n.l. op 24 Maart 1817, gedagteekend was, kwamen de ontslagen militairen van dat korps in de positie van „vrije burgers", M. was Ambonees van geboorte,

directie verneemt, dat een groot aantal borden wordt teruggezonden, waar niet of hoogstens eens aan geproefd is.

Dat overigens de lunch uit twee gerechten en een „toetje" bestaat, is nu eenmaal een gevolg van het feit, dat niet een ieder van 't zelfde houdt, en er dus, wanneer een groot aantal menschen aan een zelfden maaltijd aanzitten, er eenige keus moet zijn.

De vruchten aan alle maaltijden worden door ieder zeer gewaardeerd. Dat men zoo heel zelden Indische vruchten krijgt, behalve ananas, komt doordat die zelden in groote hoeveelheden te koop zijn.

Op het diner valt meer aan te merken. Dit bestaat uit soep, voorgerecht, drie schotels, pudding of taart en vruchten. Bovendien nog een paar keer per week *hors d'oeuvre*. Soep, twee schotels en wat toe, ware toch zeker alleszins voldoende. En wat het gebodene betreft mag men de vraag stellen: wie van de aanwezigen thuis iedereen dag faisant, poularde, snippen, enz. op tafel krijgt? Waarom dan hier? Een scheepstafel is toch niet een restaurant waar men zich eens extra gaat vergasten.

Nu wordt op opmerkingen als bovenstaande, die waarlijk niet nieuw zijn, wel geantwoord, dat men toch niet verplicht is van alles te gebruiken. Aangezien bovendien inderdaad zeer vlot afgediend wordt, duurt de maaltijd hoogstens een kwartier te lang, van wege het overvloedige; en overvloedige kwartieren heeft de passagier ongetwijfeld zeer vele.

Vele gebruiken maar van enkele schotels, de rest gaat grootendeels: overboord.

Klikjes van de groote tafel begeeren anderen niet en ijskamer-producten bederven zoo snel, dat men er terecht niet van durft te bewaren. Gelukkig, zijn er veel menschen, die zich ergeren aan deze verspilling.

Het eigenaardige ten deze is, dat, wanneer men er een opmerking over maakt, de tegenstand nagenoeg uitsluitend komt van de zijde der maatschappijen. Niet alleen erkent men, dat er veel kostbaar materiaal over boord gaat, maar bovendien nog heel wat verdwijnt langs anderen weg. Maar dan komt altijd het verhaal, dat het reizend publiek het eischt. Dat „reizend publiek" reist voor 90 pCt. op kosten van het Gouvernement of anderen en zou, ook wanneer het wilde, de clientèle niet gemakkelijk naar concurrenten kunnen overbrengen. Maar het eischt niet die overdaad. (Wordt vervolgd).

J. A. VAN HEIJNINGEN

FABRIEK VAN GRAFHEKKEN - SANITAIRE ARTIKELLEN

AANLEG VAN GAS- EN WATERLEIDING

LEVERING VAN ALLE SOORTEN

HAARDEN, KACHELS en FORNUZEN

„ELECTRISCHE SMEDERIJ"

WESTEINDE 159 TELEFOON N. 2867 DEN HAAG

**SPECIAL ADRES
VOOR DAMES
EN KINDER
KONFEKTIE**

v. s.

GERZON

LOUIS ZELDENRUST

GEDIPLOMEERD DAMESKAPPER

Premier Prix Academie Nationale, Paris

PLEIN 16 — TEL. N. 5460 — DEN HAAG

HAARWERKEN (Speciale bewerking voor de Tropen)
HEMÉ APPLICATIES (Onschadelijk haarkleuren)
Ondulation Permanente (best. tegen atmosph. invl.)
FRANSCHÉ MODELHOEDEN en PARFUMERIEËN

P. VAN DEN BRUL

Veenestraat 15 Den Haag

Amsterdam, Hoorn, Leeuwarden, Groningen, Hilversum

Heeren-, Jongens- en Kinderkleeding

Speciale afdeling voor

Kleeding naar Maat

**ARBEIDSBEURS VOOR
DEN OUD-IND. MILITAIR**

Gevestigd te NIJMEGEN

Oude Varkensmarkt 41-43 Telefoon 1867

Geopend van 9-12 v.m. en van 2-4 uur n.m.

Zaterdag na 12 uur gesloten.

Directeur: A. VAN BOXTEL.

Correspondentschappen in vele plaatsen.

Correspondentschap te

AMSTERDAM, J. van Loggem, Cilliersstraat 30.

DEN HAAG, G. J. L. Verhoeven, Halleystraat 63.

ROTTERDAM, J. F. Ferwerda, Calandsstraat 24a.

ARNHEM, C. J. Hoesink, Enmasstraat 58.

H. H. Werkgevers!

Bovengenoemde Beurs stelt zich ten doel Oud-Indische Militairen aan den arbeid te helpen.

Zij is nagenoeg te allen tijde in staat om degelijke Oud-Indische Militairen beschikbaar te stellen voor verschillende betrekkingen, als bijvoorbeeld:

Boekhouder, Kantoorbediende, Concierge, Huisbewaarder, Portier, Fabrieksopzichter en -waker, Jachtopziener, Magazijnmeester, Magazijnknecht, Wisselvoers, Ploegbaas, Defôthouder, Huisknecht, Hulpmonteur, Stoker Centrale Verwarming, Knecht van de Apotheek en ander personeel voor Zieken- en Weeshuizen, waaronder ook gediplomeerde Verplegers, Controleurs en Wakers voor den Nachtveiligheidsdienst, Telegrafisten en Telefonisten, Koks, enz., waaronder geschoold Personeel.

De personen zijn allen vrij van militaire plichten. Gaarne houdt zij zich aanbevolen voor Uwe aanvragen om personeel, zowel hier te lande als in Ned. Oost- en West-Indië.

Registerij „DE SALAK"

Molenstraat 67 hoek Prinsestraat

Telefoon N. 2849

betrouwbaarste en goedkoopste adres
Indische Geneesmiddelen

F. P. JANSSEN Rijksweg 135 WASSENAAR

Tel. KIEVIET 562 (Haagsche aansluiting)

REPARATIEWERKPLAATSEN VOOR AUTOMOBIELEN

Garage MERCURIUS
KUIJPER & Co
 VAN SLINGELANDTSTR. 16 - DEN HAAG
 TEL. SCH. 1198.

Anfa Zijspanwagens
Ace- en
:: Indian-Motoren ::

FORD Automobielen

ROVER	LEVERANCIER	OSMOND
OOST EN WEST		
RIJWIELEN		
BIJ		
J. H. C. MERCKEL		
PARKSTRAAT 67 - TEL. H. 3127		
BEEKLAAN 355 - TEL. M. 461		
DEN HAAG		
ALL STEEL	VERZENDT NAAR	BATAVIER
OOST EN WEST		

BESCHIKBAAR.

FRANÇOIS BLOM's

MODERNE KOOKKUNST

Het uitgebreidste Kookboek
 Geb. in Hinnen Stempelband
f 5.50

Verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij de
 Uitgeefster, Nobelstraat 20, Den Haag.

had eene beschaafde opvoeding genoten, was ervaren in het lezen en schrijven en belijder van den gereformeerden godsdienst en bij het uitbreken van den opstand vrije burger van Saparoea. Zijn uiterlijk wordt beschreven als rijzig van gestalte, mager en donker van uitzicht. Van ongeveer 34-jarigen leeftijd zijnde en een overwicht op zijne landslieden uitoefenende, was op hem de keuze als aanvoerder gevallen.

Na het innemen van het fort Duurstede en den moord op den Resident v. d. Berg werd in allerijl van Amboina eene expeditie in orembaai's (Ambonsche vaartuigen) onder Majoor Beetjes naar Saparoea gedirigeerd, welke expeditie echter door eene ongunstig gekozen landingsplaats een gevoelig echec leed, waarbij de Majoor Beetjes sneuvelde (22 Mei 1817). Hierdoor werd de overmoed der opstandelingen nog meer aangewakkerd en hun aanvoerder M., die zich eerst als eenvoudig inlander had gekleed, kwam in den vervolge te verschijnen in een rooden rok, welke hij uit den boedel van een gesneuvelde ons bevrienden radjah had verkregen, waarop de gouden epauletten van wijlen Majoor Beetjes prijkten. Voorts droeg hij den steek en sabel van dien hoofdofficier, witte pantalon en kousen met schoenen, terwijl als een bijzonder sieraad de gouden met diamanten bezette kam³⁾ van de vermoorde mevrouw van den Berg in zijne haren schitterde.

Ondertusschen was M. er op bedacht zijne strijdkrachten te vermeerderen en riep zijne landslieden tot uit de strandnegorijen op de kust van Ceram te hulp om de Nederlanders te bevechten. Zijn leven richtte hij op grooten voet in, de tafel was dagelijks van goed toebereide spijzen voorzien en op Europeesche wijze gedekt; de regenten (hoofden van negorijen) werden van tijd tot tijd aan den maaltijd genoodigd. Hij hield een groot aantal djardjaroes (vrouwelijke en mannelijke bedienden) om hem en zijne huishoudster te bedienen. Deze huishoudster was de zuster van een gewezen inlandschen bediende van den vroegeren Engelschen havenmeester White en droeg den naam Elisabeth Gassier. M. liet haar den titel voeren van Prinses van Poeloe Saparoea en met den eerbied eener Koningin verschuldigd naderen en aanspreken.

Indien M. de negorijen bezocht, geschiedde zulks te paard of in draagstoel, waarbij hij door vele volgelingen werd vergezeld en in den draagstoel altijd met muziek — fluiten en violen — werd begeleid. Voor zijne woning — in den beginne het residentie-menus — hielden twee schildwachten voor de deur de wacht, terwijl dagelijks een eerewacht van burgers en inlanders naar zijne woning optrok. Zijne residentie verplaatste hij, nadat het fort Duurstede door de onzen op 3 Augustus 1817 hernomen was, naar Haria (W.-kust Saparoea) en, toen deze negorij door ons geslacht in brand was geschoten, hield hij zich in de bocht tusschen Haria en Boy op.

In de negorijen heerschte gedurende den opstand een goede orde en de Zondagen werden aan godsdienstoefening gewijd.

Nadat onze expeditie⁴⁾ naar Saparoea onder Majoor Meijer in November 1817 tot een goed einde was gebracht, waardoor de hardnekkige tegenstand der muiters gebroken was — wij hadden daarbij het leven van verscheidene dapperen te betreuren en ook de 28-jarige veelbelovende Majoor A. J. Meijer overleed later op 20 Januari 1818 aan zijne tijdens de expeditie opgedane wonden — viel de hoofdmuiteling M. den 13 November 1817 met eenige voorname onderhoofden in onze handen.

³⁾ Deze kam zou volgens de „Herinneringen van eene reis naar de Oost-Indiën door A. M. R. Verhuell" door dezen bij zijn terugkeer naar het vaderland (zie dezerzijdsch artikel „De thuisreis der afgetreden C.C. G.G. in 1819", Kol. Weekblad van 13 April 1922) aan den vader van mevrouw van den Berg, den heer Umbgrove, zijn toegezonden.

⁴⁾ Hierbij onderscheidde zich o.a. ook de zoo bekende, later als Lt.-kolonel gepensionneerde, kapitein Vermeulen Krieger.

M. werd in eene woning in het bosch overvallen door den luitenant Pietersen — een inlandsch kind van geboorte — die hem moedeloos en in elkaar gezakt van spijt en schaamte aantrof. Pieterse riep hem zich op genade over te geven, doch gedurende die beraadslaging trad de ons bevriende Radjah van Boy met gewapend volk binnen en maakte korte metten door de opstandelingen gevangen te nemen. Zij werden aan boord van de Evertzen gebracht, in de ijzers geklonken en naar Amboina overgevoerd.

Het was den 16 Mei 1817, dat de strafvoering van M. te Amboina op indrukwekkende wijze plaats vond.

Al de divisies der aanwezige schepen schaarden zich met de troepen van het garnizoen in bataille op de plaats des gerechts. Ook de bemanning der Ternataansche en Tidoreesche hulpvloot (45 corra corra's tellende) werd aan wal gezet om getuige te zijn van de terechtstelling vóór het Raadhuis op het plein buiten het kasteel N. Victoria op het zoogenoemd groene zoodje. Die bemanning bestond uit Alfoeren in oorlogsdos met lange vederen in de haren. M. had den avond te voren in de gevangenis met bidden doorgebracht, omringd door schoolmeesters allen in het zwart gekleed, die psalmen met hem zongen.

Om 7 uur 's morgens werd hem en andere hoofden (Rhebok, Latoemahina) het vonnis van den Raad van justitie voorgelezen, waarbij M., toen hij hoorde dat zijn ontzield lichaam na den dood door den strop ten eeuwigen dage in een ijzeren kooi zou hangen, opdat het, al ware hetzelfde tot stof vergaan, nog ten afschrik zoude dienen voor zijne gruweldaden, even het hoofd ophief en toen weder strak voor zich uit keek. Nadat de berechting van zijne twee onderhoofden had plaats gevonden, stapte M. met vasten tred den ladder op en boven gekomen, toen hem de noodlottige strop om den hals was geslagen, groette hij de rechters zeer eerbiedig en zeide bedaard en luid: „Salamat tinggal, toewan toewan" (Een gelukkig achterblijven, heeren).

Na den dood werd zijn lijk in een langwerpige ijzeren kooi aan de oostzijde van de baai neergehangen. Het schijnt, dat de kooi toch niet zoo lang heeft gehangen; vermoedelijk zijn de overblijfselen reeds spoedig begraven, althans wij hoorden, in 1889 op Amboina zijnde, er nooit over spreken. De opgelegde straf was hard, maar men bedenke, dat bij de hernieuwde vestiging van ons gezag een afschrikwekkend voorbeeld moest worden gesteld, waar het betrof den hoofdleider van het verzet, die zoovele menschenlevens op zijn geweten had.

Andere opstandelingen (39 in getal) werden veroordeeld hun leven in ballingschap in de koffietuinen op Java te eindigen. Tot de uitgewezenen behoorde ook zekere Christina Martha, eenige dochter van den Radja van Aboeboe op Noesa Laoet, bij welke bijzondere figuur wij even willen stilstaan. Bij alle gevechten tegenwoordig, was zij niet alleen de wapendraagster van haren vader geweest, maar zij had zelfs onder de voorvechters den krijgdsdans (de Tjakalèlè — bij wijze van uitdaging al tanderkende voorop schrijdend) mede en in dapperheid en bloeddorsligheid voor niemand ondergedaan. Zij moet 16 tot 18 jaren oud zijn geweest, welgemaakt en rijzig van gestalte met lange, gitzwarte haren los in vlechten over de schouders golvend. Nadat haar vader gefusileerd was na zijne gevangenneming als straf voor zijn verzet tegen het Nederlandsch gezag en zij eenigen tijd in de bosschen had rondgezworven, zich met wilde vruchten voedende, was zij ten slotte door hare landslieden voor een booze geest (soewangi) gehouden, van welke zij smeekten verlost te worden. De G. G. Buyskes begreep haar te moeten verbannen en werd zij aan boord van de Evertzen met bestemming naar Java geëmbarkeerd. Zij heeft de reis niet volbracht, want in zee zijnde, overleed zij op 2 Januari 1818 aan de gevolgen van uitputting en ontbering. Zij had standvastig alle geneesmiddelen geweigerd en steeds met weersin eene zeer geringe hoeveelheid

Holland. - Tenuis.

In christelijk gezin opname aangeboden voor één (of meerdere) kinderen. Hartelijke verzorging. Bevoegde leiding bij studie (Gymn., H.B.S.). Prima referentiën. Cond. f 75.— per maand.
 Adres: A. v. D. LOOSDRECHT—SIZOO, Nieuwe Rijn, hoek Hartesteeg 2A, Leiden.

Lunchroom

DE OUDE VETTE HEN

DEN HAAG bij het Stadhuis

CORN. VAN DER SLUIJS

BINNENHUISARCHITECTUUR, MEUBELS, STOFFEN, ENZ.

ALLEEN NOORDEINDE 162A.

DEN HAAG

TELEFOON 4782

deel tot zich genomen. Het stoffelijk overschot 's nachts in alle stilte aan de zee toeverd.

gedurende de 2e expeditie naar Saparoea onder Meijer deden de Ambonsche burgers goeden diensten. Van de mede ten strijde getrokken lieren der burgerij onderscheidde zich voornamelijk de kapitein Smits, aan wien deswege het onderscheidskruis der M. W. O. werd toegekend. In 1829 werd de toenmalige Majoor Smits voor zijn bevoold optreden, waardoor een begin van opstand onder de Saparoeësche militairen op Ambon in die geboorte werd gesmoord, met een fraaien vredegen begiftigd. Toen hij in 1847 zijn einde naderen, verzocht hij zijn graf door geen uiterlijk kenteken te doen aanwijzen. Als treurig gevolg van dien wensch is de plaats, waar Smits op het groote christelijk kerkhof op Ambon begraven werd, aan niemand meer bekend. (Zie hierover: eenige grepen uit de geschiedenis der Ambonsche schutterij, door G. F. de Wyn Kops, Lt. Kolonel, Commandant 1895).

Overzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften.

UIT DE EUROPEESCHE PERS

Gesprek met graaf Van Limburg Stirum.

Mr. Wormser, van het A. I. D. de Pr. Bode, die verlofsreis maakt, heeft te Cairo een onderhoud had met onzen gezant, graaf van Limburg Stirum, vorigen gouverneur-generaal.

in een vergelijking van Egypte met Indië, zeide de graaf, dat men ook in Egypte langen tijd gedacht had, dat de kleine man nog zoo absoluut niet voor economie gevoelde. Maar in enkele jaren is de toestand veranderd. Binnenkort hebben we een parlement. En dat in Egypte, waar de groote klasse zeker niet minder slaafsch is dan in ons land. En ook de gewone opvatting, dat het landbouwvolk tevreden was onder het Engelsch bestuur, omdat het onder eigen bestuur gekneveld zou worden, een opvatting, die in slaap suste, is onjuist geworden. 't Is alweer precies als in Indië. Daar de kwesties, die de eigen hoofden zouden raken, ten behoeve van het groot kapitaal, de landbouw, en ten nadeele van den dessaman; hier, de kwesties met Nijl-water, die eigen bestuur geacht werd te zullen oplossen ten voordeele der Arabische groot-grondbezitters en ten nadeele van den fellah, den armen landbouwer.

het bestuur is niet tegen te houden, beoogde de graaf verder. Men kan immers op den duur een landbouwvolk niet tegen diens wil onder zijn heerschappij houden. Trouwens, de huidige Indische regering is ook voor uiteindelijke autonomie. Wat men begrepen heb, is de houding van Boedi Oetomo. Is die vereeniging inderdaad den revolutionairen kant uitgegaan?

op het bevestigend antwoord van mr. Wormser, dat niet tegen te houden? Indien de steun der Indische hoofden der Regeering zou ontvalt, zou het er bedenkelijk gaan uitzien.

aanleiding van de intrekking van den duurloonswet in Indië, merkte de gezant op, dat de regering onder de ambtenaren niet gunstig schijnt te staan. Het zal den meesten ook zeer zwaar vallen, te zien nog duren tijd, van een zoo zeer vermindering van inkomens rond te komen. Want de prijzen der producten stijgen wel, maar de kosten van levenswijze behouden zijn toch nog niet belangrijk verlaagd.

Zal ook de rekrutering in Nederland tegenhouden. Trouwens, naar ik meen, is de ambtenarenrekening stop gezet. Als we maar niet denzelfden land krijgen, dien minister Cremer schiep en van onder mijn bestuur het B.B. nog de nadeelige gevolgen ondervond.

De gezant dacht niet, dat hetgeen in Egypte geschiedde, nog van invloed zal kunnen zijn op ons Indië. Wel de Al-Islamietische beweging, die van Konstantinopel uitgaat en die door Perzië en Britsch-Indië ons Indië zou kunnen beïnvloeden.

Wie zou trouwens kunnen voorspellen, wat het succes van Turkije nog zal kunnen uitwerken? 't Is nu nog loven en bieden; maar als Turkije zoo voortgaat en allen vreemden invloed wil weren, dan graaft het toch zijn eigen graf, daar het op eigen beenen niet staan kan.

De Spoorwegstaking.

Aneta deelde aan de bladen mede, dat het aantal stakers op 24 Mei geschat werd op circa 8000, waarvan ongeveer 500 machinisten, zijnde vrij wel de helft van het aantal dat in dienst is. Voor de stokers zijn deze verhoudingscijfers ongeveer dezelfde. De toestand is overigens stationnair. Met het aannemen van nieuw personeel gaat het naar wensch. Op den zich consolideerenden toestand wordt de nieuwe dienstregeling gebaseerd. De hoofdinspecteur der S.S. handhaaft voorloopig het standpunt dat de stakers ontslagen zijn.

Het Soer. Hbl. bericht, dat volgens informatie van het bestuur van den Java-Suiker Werkgevers Bond, tot 25 Mei door de verschillende administraties opgave gedaan werd van 300 employe's, die zich vrijwillig bereid verklaarden zoo noodig dienst te doen bij de S.S., en... gemist kunnen worden. Het blad acht dit een sterk bewijs voor de juistheid van hare opvatting en die der Loc. over den geest, die onder de suiker-employe's heerscht: zij wenschen niet door afzijdigheid mee te werken aan de bevordering van een beweging, die gericht is op het lam slaan van het economische leven.

Volgens de Loc. van 26 Mei is de Verzoeningsraad volledig ingesteld. De dertig heeren zouden begin Juni te Bandoeng bijeenkomen. Een zoo duidelijk en omstandig mogelijk reglement zal worden vastgesteld. De ervaring in andere landen leert de noodzakelijkheid van uitvoerige en juiste omschrijvingen voor alle denkbare gevallen.

De Staking en het Communisme.

Over de beteekenis van het communisme in de staking zegt de Indische Crt. (West-Java-editie) o. m.:

Waarom wij dan, ondanks het besef van het economisch karakter dezer staking, nochtans achter de Regeering staan, voor zooverre zij maatregelen ter breideling en ter breking treft?

Omdat wij voor ons de stellige overtuiging hebben, dat, al draagt de staking in diepste wezen geen politiek karakter, den leiders politieke oogmerken niet vreemd waren. Het kan ook moeilijk anders. Wie zich onder de vanen van het communisme schaaft, kent niet de grens tusschen het terrein der politiek en dat der economische vak-actie. Hem is alles eens. Grieven zijn hem welkom, wrok is zijn hefboom, ontevredenheid zijn speer. Hij is overal daar waar in stilte gemokt wordt. Oogenschiijnlijk met 't doel de oorzaak van 't gemurmureer weg te nemen, door te streven naar verbetering van de positie der mokers, maar inderdaad met 't vooropgezet plan de ontevredenheid ten eigen politieke nutte uit te buiten, komt hij tot de massa en wringt zich in hare organisaties, teneinde die tot politieke instrumenten om te vormen.

Dit streven kan niet worden misverstaan. Stellig tekort aan de oprechtheid van hun communistische beginselen zou men doen, zoo men Semaoen en Darsono een ander oogmerk toeschreef. Als goede communisten mogen zij slechts streven naar een stelselmatige ondermijning van het gezag, teneinde op een gegeven moment de maatschappelijke orde te kunnen omkeeren. Op de vergaderingen van de V. S. T. P. is 't van de bestuurstafel trouwens niet onduidelijk te verstaan gegeven, en Wijnkoop, die Darsono van instructies moet hebben voorzien, heeft 't indertijd openlijk geschreven, dat elke strijd in Indië, van nationalistischen of van anderen aard, het communisme welkom zou zijn.

MEUBELLEN

INKOOP

VERKOOP

FIRMA G. JONKER

1ste v. d. Boschstraat 77

's-Gravenhage

Tel. Bez. 142

Belast zich met alle voorkomende aangelegenheden in deze branche, o.a. Behangen, Stoffeeren, Verhuizen, Taxatie, enz. enz.

GROOTE MARKT 28

DEN HAAG

GROOTE SORTEERING GRAMOPHOONS EN GRAMOPHOONPLATEN

Voor repatrieerenden speciale conditiën

VERZAMELAARS

Zij, die Kunstvoorwerpen willen verkopen of hunne verzameling wenschen te completeeren, worden attent gemaakt op de rubriek Vraag en Aanbod in het Maandblad

NEDERLANDSCH-INDIË OUD EN NIEUW

Prijs f 2.50 per annonce van ten hoogste vijf regels. Ter kennismaking wordt op aanvraag gratis een nummer van ons Maandblad toegezonden

NOBELSTRAAT 20

TEL. H. 1987*

DEN HAAG

Naamlooze Vennootschap

Luxe-Auto Verhuuronderneming

voorheen P. J. JANSEN

Eenig adres: Koninginnegracht 10.

(over Hoofd-Ingang Dierentuin)

te 's-Gravenhage.

Men lette op de Tel.-Nos. H 851 en H 852

Auto's voor Trouwgelegenheden en Maand-Auto's

Dag en Nacht geopend

ERLOFGANGERS

JE ADRES voor Gereedschappen, Koperwerk, Gordijn-garnituren, Geldkisten, enz. enz. is bij

A. NIEUWENHUIZEN

Prinsestraat 19-21 Tel. H. 7763

P. HOFLAND - DEN HAAG

Woning-Inrichter

Behanger - Stoffeerder

SLEEDOORNSTRAAT 66 - TEL. M. 5369 - POST-GIRO 65938

't SPORTHUIS

v/h E. ARNOUITS
GRAVENSTRAAT tegenover de Bonueterie DEN HAAG

HEEREN
MODE
ARTIKELN

PRIMA
Engelsche
Regenjassen
voor
Dames en Heeren.

NEDERL.-INDIË, OUD EN NIEUW NOBELSTRAAT 20 'S-GRAVENHAGE

Programma voor Jaargang VIII (MEI 1923—APRIL 1924)

Behalve die van actueelen aard, zullen de volgende rijk geïllustreerde artikelen in den achtsten jaargang worden opgenomen:

- Prof. J. F. VAN BEMMELEN, Nederl.-Indische dieren.
- Dr. F. D. K. BOSCH, Een hypothese omtrent den oorsprong der Hindoe-Javaansche kunst.
- J. G. DOORMAN, in de Preanger.
- Vormen van het Oostersch despotisme in de dagen der Oost-Indische Compagnie.
- T. VAN ERP, Voorstellingen van vaartuigen op de reliëfs van den Boroboedoer.
- Het Kala-Makara-ornament in de Hindu-Javaansche kunst.
- T. ESSER, De feestelijkheden van den Oost-Javaan.
- J. E. JASPER, Naar den top van den berg Slamet.
- G. KALFF, Bliitar.
- JAAP KOOL, Over Gongs en Ankloungs.
- Prof. N. J. KROM, De waardeering der Hindoe-Javaansche kunst.
- Prof. J. A. LOEBER, Een oeroud wapen. II. Het blaasroer in Europa.
- Dr. J. J. PAERELS, De Indigo-cultuur. De Katoen-cultuur. De Gambir-cultuur.
- Dr. EUG. M. M. PARAVICINI, Over de kapmessen van Nederlandsch-Indië.
- Jkv. D. VAN SCHMIDT AUF ALTENSTADT, Donorodjo. Bezoek Gouverneur-Generaal op Lombok.
- Jhr. B. C. C. M. M. VAN SUCHTELEN, De ruïne van het oud-Portugeesche fort op Poeloe Endeh (Zuid-Flores).
- K. TIDEMAN—VAN BRUGGE, Javaansch houtsnijwerk. Badplaatsen op Java.
- J. H. DE VRIES, Een predikant-kerkafbreker.

Waar nu acht jaren geleden dit Maandblad werd opgericht ten einde te trachten eene meerdere belangstelling voor onze Koloniën op te wekken, daar zullen wij het ten zeerste op prijs stellen indien wij ook op Uwe medewerking en steun mogen rekenen.

Gaarne stellen wij daartoe gratis proefnummers ter beschikking en verzoeken U ons te willen opgeven aan welke adressen wij een nummer ter kennismaking mogen zenden.

U dank zeggend voor Uwe medewerking op deze manier en ons aanbevolen houdend voor Uwe wenken, welke wellicht een verhooging van het aantal abonnementen ten gevolge kan hebben, teekenen wij

Hoogachtend,
DIRECTIE MAANDBLAD
NEDERL.-INDIË, OUD EN NIEUW

ACADEMIE DE DANSE MODERNE N. DE PARMENTIER

Tijdens het Zomerseizoen worden de Danslessen gegeven in ons Paviljoen

DIRK HOOGENRAADSTR. 172
SCHEVENINGEN

Dansen leeren in 4 à 5 Privaatlessen
Spreekuur 11—12 u. 's-Avonds 9—10 u.

Restaurant „GUDE”

WEIMARSTRAAT 341 TELEFOON N. 5240

Diners vanaf 80 cent
Dagschotel (tusschen 12 en 2 uur) . . . 60 cent
Uitzending van Diners tusschen 4 en 7 uur
Kamers met pension vanaf 1 50.- per maand

Aanbevelend, EUG. J. D'HAINÉ

Bij zóóveel klaarheid aangaande den aard van zijn streven, past van de zijde der Regeering jegens het communistisch element, kordaatheid en imponeerende kracht. Wie, gelijk wij, de staking zelve als de zuivere resultante van opgekropte grieven beschouwt, moet niettemin elken stoot in de richting der communistische leiders, die de ontevreden slechts als evenzoo vele instrumenten beschouwen, van harte toejuichen.

Overal ter wereld is het communisme de vijand van den Staat, maar zeker in een nog zoo onvolledig, op elke beweging sterk reageerende maatschappij als de Indische, waar de strijd der klassen onmiddellijk in een strijd der rassen kan onttaarden. Een regeering, die zijn wroeten in de economische wereld met over elkaar geslagen armen zou aanzien, zou den hoeksteen van het staatsgebouw aan 't wankelen brengen. Men theoretiseere vrij over stakingsrecht en stakingsonrecht, maar komt 't op het maatschappelijk terrein tot een botsing, en staat het communistisch element aan de spits, dan kent elke regeering, die niet op zelfmoord uit is, slechts één plicht: ingrijpen en toeslaan.

En hoeveel te meer klemt deze eisch voor Indië. Hier leven in de massa zóóvele instincten en gevoelens, welke met het wezen dezer maatschappij, met het karakter van den staatsvorm ten nauwste verband houden, dat elke weifeling op het critieke moment tot een catastrofe zou kunnen leiden.

De Monopolies.

Volgens het *Soer. Hbl.* van 26 Mei wordt voor 1924 op de begroting een overschot van de drie monopolies geraamd van f 59.427.468, het hoogste bedrag, dat ooit uit die middelen is verkregen.

Voor rekening van het opiumbedrijf komen f 32 miljoen; de bedrijfsresultaten hiervan gaan geleidelijk achteruit. De fiscus mag dat betreuren, de hygiënist zal het toejuichen. Als men de daling van het debiet in het oog houdt, is het bedrag van de winst, vergeleken met de post van uitgaven op de bedrijfsrekening ad f 12 miljoen, toch nog hoog!

Het overschot van den pandhuisdienst wordt op f 15 miljoen geraamd. Deze raming lijkt het blad te gunstig, tenzij men aanneemt, dat de malaise in de Inlandsche wereld belangrijk verergerd en de beleenaren blijven beschikken over beleenbare goederen. In 1922 konden na de pandhuisstaking de uitgaven met ruim f 1 miljoen worden gedrukt door ontslag van recalcitrant personeel. Op de monopolies wordt nog altijd veel verdiend; de bedenkelijke kant aan dit overigens verheugend verschijnsel is, dat die miljoenen grotendeels uit de zakken der armen komen.

De winst van het zoutbedrijf is op f 12 miljoen geraamd; de ontvangsten vertoonen een regelmatige stijging; de uitgaven, die in 1921 f 11 miljoen bedroegen, worden voor 1924 op f 8.2 miljoen geraamd. Voor het grootste gedeelte is het uitgespaarde bedrag gevonden door een verbeterde administratie.

Een belangrijke gebeurtenis onder de Christen-Javanen.

Men schrijft aan het *Soer. Hbl.* o.m.: Het is begrijpelijk, dat wat men Inlandsche beweging noemt, zich ook is gaan uiten onder de kleine groep der Christen-Javanen. Als eerste resultaat van deze beweging werd 20 Mei de oudste Javaansche gemeente „ontvoogd”.

Die gemeente is het bekende *Modjowarno* bij Djombang, dat voor Oost-Java sinds 75 jaren het belangrijkste centrum der Christen-Javanen en der toenemende beweging naar het Christendom was.

Tot op heden stonden de Christen-gemeenten onder voogdij en leiding van het Nederlandsche Zendingsgenootschap. Toch was sinds 10 jaren onder de Javaansche Christenen een toenemende beweging merkbaar in de richting der zelfstandigheid, en het lag geheel in den aard van het Nederlandsch Zendingsgenootschap, om deze beweging aan te moedigen.

Mas Drijo Mestoko, die reeds 4 jaren als goeroe indjil (voorganger) te *Modjowarno* werkzaam is,

RESTAURANT „KUMMER”

Juliana van Stoerglaan 94 Tel. B. 1339

BEZORGINÉ VAN DINERS AAN HUIS met keuze van verschillende schotels.

ZALEN DISPONIBEL voor extra Diners en Partijen tegen uiterst concurrerende prijzen.

APARTE ZAAL VOOR DAMES

Hotel de Bellevue

BEZUIDENHOUT 15 :: 's-GRAVENHAGE
TEL. INTERC. H. 447.

werd thans bevoegd verklaard, om deze eerste standige gemeente als Javaansch predikant te leiden.

Bij de aanwezige Javanen en Europeanen was het besef levendig, dat met deze zelfstandigverklaring van de eerste Christen-gemeente op Java, een nieuw tijdperk zijn ingetreden.

De Kweekschool van het I. E. V.

Den 19en Mei had te Bandoeng, volgens de laatste steenlegging plaats van het nieuwe gebouw van de kweekschool van het I(ndo) E(uropeesch) V(erbond), welke den laatsten tijd — mede in verband met de vraag om een kweekschool voor de landaarden, van Inlandsche zijde gesteld — het onderwerp van bespreking uitmaakte.

De heer *Edelman*, inspecteur L. O., verklaarde dat I. E. V. en I. E. Schoolvereniging met voldragen en trots op hun werk mogen zien.

De *resident van de Pr. Regentschappen* wenschte beide vereenigingen geluk toe met het succes van hun krachtige actie, welke zoo nuttig is voor het onderwijs, een der eerste belangen van Indië. Hij wees op de beteekenis van deze onderwijs-richting juist te Bandoeng en in de Preanger. Hier, in het koel klimaat, kunnen alle krachten gewijd worden aan het opleiden van goede onderwijskrachten.

Majoor *Van Renesse* sprak de hoop uit, dat door het I. E. V. ontplooid energie en de door de onderwijskrachten getoonde vakliefde er toe zou den bijdragen een einde te maken aan de legenden als zou het door gebrek aan belangstelling niet mogelijk zijn de leerkrachten voor het onderwijs te putten hoofdzakelijk uit Indië zelf. Hier is slechts sprake, zei spr., van een sluimering van het Indische kind, dat ontwakend zal. Het Indische kind voelt wel voor het onderwijs, mits er voor dat onderwijs iets gedaan wordt.

De heer *Chatelin*, voorzitter van het I. E. V., waagde ten slotte van het vertrouwen, dat te Bandoeng een hoeksteen is gelegd van een bolwerk van de Nederlandsche cultuur in Indië.

UIT DE INLANDSCHE PERS.

De werkelijk ongehuwden in Ned.-Indië.

Op deze aardsche wereld, bestaat nu eenmaal het stelsel dat een man en eene vrouw bij elkander behooren en dat zij, volgens bepaalde voorschriften, met elkander in het huwelijk treden.

Doen zij dat niet, om welke redenen ook, blijven zij werkelijk ongehuwd, dan noemt men gens het voorkomende in de „Sinar Sumatra” van 13 Februari 1923, de inlander dat ascetische leven het leven gelijk aan dat van een stuk rots.

Natuurlijk begrijpt de schrijver onder die groep van personen niet de mannen en vrouwen, die den huwbaren leeftijd hebben bereikt en in het huwelijk voorloopig geen lust hebben.

Zij doen dat later dan wel en voor hen is het huwelijk slechts een kwestie van tijd.

Hij verstaat onder die werkelijk als een stuk rots levende personen zij, die niet willen huwen en hun geheele leven alleen blijven en op zichzelf blijven staan.

De mannen noemt men „doeda” en de vrouwen „djoeda”.

De wil, om dat ascetische leven te volgen, staat, volgens den schrijver, in verband met de godsdienstige overwegingen, die het samenleven van man en vrouw verbieden, dan wel uit verontoring tegen maatschappelijke toestanden of voor verreweg het grootste gedeelte wegens geldelijke onmacht. 1)

1) In verschillende gedeelten van den Indischen Archipel ondervangt men dit bezwaar van de zijde der mannen, door het huwelijk der meisjes toch te laten doorgaan en den man in het huis zijner schoonouders werk te laten verrichten.

Hotel „PROMENADE”

Oude Schev. weg 21
TEL. SCH. 454

Aangenaam Zomer- en Winterverblijf
Prachtige ligging :: Matige Prijzen

Hotel „de Leeuwerik”
CRUISSTRAAT 30-32 :: HAARLEM
 TELEFOON 514
Huis van den Eersten Rang
 CENTRALE VERWARMING. S

Pension „SUNNY HOME”
 Laan v. Meerdervoort 568 Tefel. M 1904.
 Indische en Hollandsche Tafel
 van 12-2 en van 5-7 uur
 Volledig Pension v. af f 4.- per pers. per dag

Haagsche Coöperatieve Keuken
Restaurants
 Keppelerstraat 274 Tel. M. 3313
 Anna v. Buurenstraat 204 - Tel. B. 226
 Middaagschotel 12-2 uur à f 0.65
 Diner 5-7 uur à f 1.10
 Diverse Schotels à la carte.
 Uitzending door de geheele stad à 10.76 PER
 MAALTIJD en 10.14 bezorgloon PER BUS.

genover die godsdienstige overwegingen staat
 rijver nogal wantrouwend.
 beweert dikwijls leerlingen op de godsdien-
 scholen te hebben ontmoet, die, onder hooge
 zich voor het uiterlijk als vrome asceten
 doen, doch in stilte in het geheel niet afkee-
 ren van een overspeltje.
 de Chinezen is het niet anders. In China
 men nagenoeg in iedere plaats en dorp een
 histisch Bedehuis aantreffen, waarin de zich
 boetedoeners voordoende leerlingen, zowel
 men als vrouwen, zich bewegen, doch, als men
 bestaan wat ernstiger onderzoekt, dan blijkt
 dat het leven als een stuk rots meer bestaat
 het uiterlijk dan in de werkelijkheid.
 de verbittering tegen de bestaande maat-
 pelijke toestanden, komt de wil tot het lei-
 van een ascetisch leven voort uit de steilige
 niging, dat men zich misdeeld gevoelt, onder
 en druk leeft en aan anderen, onder die om-
 ligheden, niet het leven mag schenken.
 financieel zwakken kunnen aan geen huwe-
 denken.

gedenkwaardige datum: 1 Juli 1863, Afschaffing
 der Slavernij in West-Indië.
 aantal is het grootst en treft meer de man-
 dan de vrouwen.
 naar zij zelf niet kunnen bestaan, kan van ge-
 vorming geen sprake zijn.
 waarbij valt op te merken dat de eerste en derde
 categorie ten deze handelen uit dwang en de
 te uit vrijen wil en dat er nog wel meer mo-
 den zullen zijn, die tot de zucht van het volgen
 een ascetisch leven aanleiding kunnen geven.
 het is vooral de tweede categorie, zowel man-
 als vrouwen, die in de laatste jaren in sterke
 neemt; het bewandelen van dien moeilijken as-
 chen weg, tot het einde toe, valt echter velen
 leidt tot droefgeestige gemoedsstemming en
 gte de Maatschappij niet vooruit.
 wekking tot navolging bestaat er van de zijde
 den schrijver dan ook niet.

Onderzoek naar den wilden Echt.
 persoon, die zich „Tjokro” teekent, schrijft
 „Perniagaan” van 1 Februari 1923 uit Kra-
 (Java), dat Raden Mochamad Masoem, gees-
 te Poerwadadi, met prijzenswaardigen lof,
 gaat dagelijks in de kampongs een onderzoek
 stellen naar de personen, die, ongehuwd zijn,
 doch reeds gezinnen hebben gevormd.
 naar zulk een wilden echt de Mohamedaan-
 godsdienstige wetten overtreedt, daar zijn
 Mohamedaansche geestelijken verplicht dezen
 men toestand op te ruimen, niet alleen te
 wadadi doch overal, waar die toestanden be-
 en die in werkelijkheid groter omvang heb-
 nangenomen, dan men wel vermoedt.
 gezamenlijk optreden dezer geestelijken kan
 deze veel goeds tot stand brengen.
 oorzaak van het euvel ligt, volgens de ver-
 ng van de betrokkenen, in het gebrek aan
 waardoor men de kosten, welke aan de wet-
 gegeven voorschriften verbonden zijn, niet
 vdoen.
 eene noodige legale verklaring kost f 0.50 en
 den pengoele, die het huwelijk sluit, moet
 minstens f 1.— betalen, hetgeen boven de
 lleele krachten van den kleinen man schijnt
 aan.
 ar schrijver's meening zou het goed zijn het
 et toe te passen naar gelang van de geldelijke
 gsteadheid van den persoon en op die wijze
 armsten onder de armen te ontlasten van eene
 elijke verplichting, die blijkbaar te zwaar valt.
 n elk geval zou, zegt hij, eene proef kunnen
 den genomen, die, zijns inziens, niet teleur-
 end zal uitvallen.
 el is waar is het ontvangen van geld bij het

sluiten van huwelijken eene geldelijke inkomst van
 de Mohamedaansche geestelijken, waarvan zij moe-
 ten leven, doch hunne taak zal het dan zijn bij de
 berekening daarvan, de grenzen niet te over-
 schrijden.

UIT DE CHINEESCHE PERS.
 Een en ander over nieuwe toestanden.
 I.

In de „Sinar Sumatra” van 10 Februari 1923
 kan men de mededeeling vinden dat in de laatste
 weken talrijke kritische beschouwingen in de Chi-
 neesche Nieuwsbladen zijn geleverd over het on-
 derwerp van het uitvoeren van moderne dansen
 en de beoefening van westersche sport door de
 Chinese jonges dames in Ned.-Indië, die daarin
 zulk een groot genoegen scheppen.

Die lust bestaat niet alleen ter hoofdplaats Pa-
 dang (Westkust van Sumatra), doch niet minder
 te Batavia, Semarang, Soerabaja en te Menado,
 waar de verschillende tanggo-dansen steeds op de
 dansprogramma's voorkomen en ook worden uit-
 gevoerd.

De schrijver, die zich „Brani Betoel” teekent,
 vindt dien toestand nog al akelig en naar, en voegt
 er de wijsgeerige bespiegeling aan toe dat uit het
 slechte misschien wel het goede kan voortkomen.

Het schijnt, zegt hij, dat de Chinese jonges
 meisjes en jonge mannen niet alleen de Westersche
 dans als een bewijs van vooruitgang beschouwen,
 doch daarin thans ook de Westersche sport be-
 grijpen.

Met betrekking tot den dans is de heer Chia
 Chun Fong, hoofdredacteur van de „Bintang Hin-
 dia”, van meening, dat de omgang op de scholen
 tusschen de verschillende bevolkingsgroepen dien
 veranderden toestand bij de Chinese jeugd heeft
 tot stand gebracht, terwijl hij tot de conclusie
 komt, dat in verband daarmee, de Chinese ge-
 bruiken nu ook maar moeten worden gewijzigd.
 Waar evenwel de ouders der Chinese meisjes
 hoogst ongaarne hunne dochters de moderne
 Europeesche dansen zien uitvoeren, vooral in te-
 genwoordigheid van een critiseerend publiek, daar
 zal de meening van den Hoofdredacteur, volgens
 den schrijver, wel op eene vergissing berusten.

Wekelijks komen in zijn blad twee sportprenten
 voor en heeft hij de vraag opgeworpen, of het
 geen zaak zou zijn de Chinese meisjes ook te
 laten doen aan de Europeesche gymnastiek, zoo-
 als die wordt geleerd door den Bond voor Licha-
 melijke Opvoeding te Djoejacarta.

Behalve voor den Europeeschen dans propa-
 geert hij dus ook voor de Europeesche sport, eene
 verandering van toestanden voor de Chinese
 meisjes, die alleen gemotiveerd is, als men, zoo-
 als de Hoofdredacteur wil, de Chinese bescha-
 vingswetten wil veranderen tegen de voorscri-
 ten van den Grooten Profet in.

Die eeuwenoude en geëerbiedigde voorschriften
 houden het verbod in daarvan af te wijken en als
 de dansende meisjes en de vrouwelijke atleten dat
 toch doen en zich geheel en al wijden aan dans en
 sport, dan moet dit leiden tot het schadelijke ge-
 volg van het in de war geraken van tal van toe-
 komstige huishoudingen.

Men moet die Chinese meisjes, die zich in
 de moderne beweging hebben geworpen, eens zien
 zegt de schrijver, om tot de overtuiging te komen,
 dat het optreden eene zuivere Europeesche imi-
 tatie is.

Als gewezen leerlingen van de Middelbaar uit-
 gebreide lagere scholen, hebben zij natuurlijk
 eenige intellectuele kennis opgedaan en doen zij
 tevens aan het tennis-, korf-, ping-pongspel en aan
 tal van andere spelen meer.

Als zij dat nu maar deden met huisgenooten in
 eigen kring, dan is dat wel uitvoerbaar, doch zoo

BESCHIKBAAR.

Zijt Gij Abonné ?
 van het rijk Geïllustreerde
 Maandblad
NEDERLANDSCH INDIË
OUD EN NIEUW
 Zoo niet, vraag dan gratis proefnummer
 aan bij de Administratie S
PRIJS PER JAARGANG f 20.—
 Te voldoen in twee halfjaarlijksche termijnen
 van f 10.—
Nobelstraat 20 Den Haag
 — Telefoon H. 1987* —

BESCHIKBAAR.

Parkhotel
 van Stoltpark, Scheveningsche Boschjes.
 Tel. S. 733 - S. 1525 - S. 467
EERSTE RANGS FAMILIEHOTEL
 Centrale Verwarming, Electrisch
 Licht, Baden, Rustige ligging.
LIFT.
 Bijzonder geschikt voor Zomer- en Winterverblijf

LEDEN VAN DE
VER. „OOST EN WEST”
 hebben op vertoon van hun Lidmaatschap-
 kaart toegang tot de Clublokale Restau-
 rant en Leeszaal van de Amsterdamsche
Burgerwacht, Singel, hoek Vijzelstraat
 Amsterdam.
 Zij kunnen er elken Maandagmiddag
 tusschen 12 en 2 uur Bestuursleden van de
 Afdeling Amsterdam der Vereeniging Oost
 en West aantreffen.

SALLANDIA”
 (GEDEPONEERD FABRIEKSMERK)
NOLEUMWAS - WRIJFWAS
DE BESTE
 NEDERLANDSCHE FABRIEK „SALLANDIA”, ZWOLLE

Hôtel de l'Europe
AMSTERDAM
HUIS VAN DEN EERSTEN RANG
ZALEN VOOR PARTIJEN S

NEDERLANDSCHE HANDEL - MAATSCHAPPIJ

Gestort Kapitaal f 80,000,000.-
Statutaire Reserve 19,769,180.-
Buitengewone Reserve 22,660,000.-

Hoofdkantoor: AMSTERDAM.
Agentschappen te ROTTERDAM en 's-GRAVENHAGE.

Vestigingen in Nederlandsch-Indië,
Straits-Settlements, Britsch-Indië, China en Japan.

in- en Verkoop van Wissels en Telegrafische Transferten
Incasseeringen en Financieringen.
Schriftelijke en Telegrafische Credieten.
Reiscredietbrieven.
Deposito's.
Rekeningen-Courant.
Administratie van Effecten en alle andere Bankzaken.

Wanneer U

PERIODIEKEN

wilt uitgeven, wend U dan tot ons. Wij zijn daarvoor speciaal ingericht en kunnen derhalve voor

goede en tijdige aflevering

zorg dragen. Desgewenscht verzorgen wij voor U de

Administratie en Expeditie

Onze rotatiepersen staan gereed voor uw **grote oplagen**, onze prima snelpersen voor die tijdschriften, waarbij het vooral op **kunstdruk** aankomt.

N.V. Drukkerij Ten Hagen

Nobelstr. 20, Den Haag, Tel. H. 1987*

BESCHIKBAAR.

Nederlandsch Administratiekantoor

Hoofdkantoor: WILLEMSPARKWEG 4 - AMSTERDAM

Bijkantoor: 's-HERTOGENBOSCH, Parade 1, Tel. No. 1079

ALLE BANKZAKEN

Verstrekt gratis advies betreffende alle fondsen en aandelen, verhandelt valuta op termijn, belast zich met uitvoering van orders op de Amsterdamsche Beurs. S

ROTTERDAMSCH LLOYD

Directie: WM. RUYSS & ZONEN - ROTTERDAM

Geregeldde MAIL- en PASSAGIERSDIENST van ROTTERDAM naar NEDERLANDSCH-INDIË met aansluiting naar alle havens in den IND.-ARCHIPEL

LUXUEUS INGERICHTE MAILBOOTEN, alle voorzien van draadloze telegrafie en onderwater-kloksignaal.

staan de zaken evenwel niet.

De meisjes gaan op eigen gelegenheid naar het Sportterrein en spelen daar dan met de kameraden of gewezen kameraden van de school, een omgang die spoedig leidt tot nauwe aansluiting en galante avonturen met al de gevolgen, welke daaraan verbonden zijn.

De hoop dier meisjes, dat zij door Giam Koen zullen worden begunstigd met een bestaan gelijkende op dat van 2 kirrende duiven, is weldra vervlogen en wordt vervangen door de realiteit, in den vorm van eene vlucht naar eene andere streek van het land, waar zij over hare onvoorzichtigheid nader kan nadenken.

Bij al die ijdelheid stort zij niettemin haar hart uit aan den jongen man met zekeren goeden naam op feesten en in het restaurant, waar het voor haar eene vreugd is te toonen, welke eene schoonheid en welk eene goede Sportvrouw zij toch eigenlijk is.

In het algemeen wenschen de Chineezers zulk een vrijen omgang van de jeugd niet en verlangen zij het pink aar pink gaan hunner dochters met een Europeaan niet te zien.

En met den inlander nog veel minder.

Eenige maanden geleden zag men eene Chinesee jonge dame met een Inlander op de markt, waar de oogen van zoovele bekenden op haar gevestigd waren.

Ten einde haar hunne minachting te toonen, spuwden de Chineezers op den weg, dien zij nam.

Thans heeft zij wel spijt van hare handeling, die weldra afgelopen zal zijn.

Zij, slechts 21 jaar oud, is nu niet alleen gescheiden van haar familieleden en uitgestooten door vrienden en kennissen, doch staat tevens ver van de Chinesee beschavingswetten af, met al de gevolgen daaraan verbonden.

(Wordt vervolgd.)

LITERATUUR-OVERZICHT.

De Indische Gids.

De hr. J. Hulshoff Pol, oud-lid van den Raad van Indië, opent de Juli-afl. met een artikel over het Indische bezoldigingsvraagstuk. Onder het Indische bezoldigingsvraagstuk wordt hier verstaan de vraag of er gelijkheid van wedde moet zijn voor den één, die ter vervulling van een Landsbetrekking van Nederland naar Indië wordt uitgezonden (de uitgezondene) en den ander, die na in Indië een gelijke opleiding te hebben genoten, daar tot dezelfde betrekking benoemd wordt (de inheemsche).

Zij, die deze vraag bevestigend beantwoorden, gronden hunne meening op de billijkheid, dat personen, die aan dezelfde voorwaarden van benoembaarheid voldoen en denzelfden arbeid verrichten, ook gelijk bezoldigd behoeven te worden. Doch daarbij wordt er dan, zegt de hr. H. P., geen rekening mede gehouden, dat de inheemsche en de uitgezondene niet in dezelfde omstandigheden verkeerden. De eerste blijft in het land waar hij is groot gebracht, door een werkkring in Indië te aanvaarden, riskeert hij niets. Met den uitgezondene in het anders gesteld; hij verlaat zijn geboorteland, laat zijn familiebetrekking en al het andere waaraan hij gehecht is, daar achter; hij beleeft zich naar een land, waar alles hem vreemd is, met een geheel ander klimaat, waartegen hij mogelijk zal blijken niet bestand te zijn. Het ligt voor de hand, dat hem daarvoor een vergoeding toekomt.

Van dit standpunt beschouwd, moet de door den uitgezondene in Indië genoten wedde geacht worden uit twee deelen te bestaan: het eene, de belooning voor den verrichten arbeid, het andere, de zoeven bedoelde vergoeding (uitzendingstoelage), waarop de inheemsche naar billijkheid geen aanspraak kan maken.

Dit denkbeeld verder uitwerkend, stelt de schr. zich voor dat die „uitzendingstoelage”, den uitgezondene niet maandelijks tegelijk met de bezoldiging wordt uitbetaald, maar voor hem opgespaard, zoodat hij in Indië evenveel in handen krijgt als de inheemsche, zich derhalve niet meer weelde kan veroorloven dan de laatste, aan wiens gevoeligheid op deze wijze wordt tegemoet gekomen.

De toelage worde in Nederland in een afzonderlijk fonds gestort en buiten de begroting om beheerd, waarmede de Directie der pensioenfondsen voor de koloniale landsdienaren belast zou kunnen worden en zij ware aan den

N. V. Meubelfabriek „DELTA”

Van Broekhuizenstraat 26-28-30 - Telef. 893

NIJMEGEN

Wij kunnen U momenteel aanbieden: S

Complete Huiskamers van af f 315.-

DE BAS & Co., Bankiers

HEERENGRAGHT 17 - 'S-GRAVENHAGE

BELASTEN ZICH MET ALLE BANKZAKEN

:: Safe-Inrichting ::

rechtgebende, met de gekweekte renten, uit te keeren, want neer hij den dienst verlaat of met verlof komt, maar ook andere gevallen zijn denkbaar, waarin uitbetaling in Nederland van de geheele toelage of een gedeelte daarvan gewenscht is, bijv. wanneer kinderen van den uitgezondene worden opgevoed of het gezin om gezondheidsredenen a.a. genoodzaakt is Indië te verlaten.

De hr. C. H. Hazevoet geeft eene bijdrage, getiteld Djoelo 102 of Hwe. Djoelo 102 is een Niasch woord en beteekent „derzijds helpen”. Hwe is de gebruikelijke afkorting van „Tong Tjai Hwe”, hetgeen wil zeggen „vereeniging tot derzijdsche geldelijke hulpverlening”. De eerst verklarings uitdrukking wordt meer speciaal ter Sumatra's Westkust gebruikt, de tweede op Java. De schr. bepaalt zich tot hetgeen hij heeft waargenomen omtrent doel, organisatie en werking der Djoelo 102. Zij wordt gevormd door een groep Chineezers, varierende in aantal van 10 tot 30, die overeenkomen om, gedurende eenzelfde aantal maanden als de deelhouders zijn, maandelijks een zelfde vast bedrag te storten; de vereeniging is niet gebonden aan statuten, die elementen of dergelijke, doch alleen aan gebruiken. Het wellicht hieraan toe te schrijven, dat van de Djoelo 102 weinig bekend is.

Onder het opschrift „Tegenstellingen” wijst de hr. J. van Rooon op de ondankbaarheid van het Gouvernement ten opzichte der vóór 1920 gepensioneerde militairen van het Oost-Indische leger. — Verder bevat deze afl. een verslag der beschouwingen van den hr. P. C. van der Wolk over het Animisme en ten slotte de vaste rubrieken.

Tijdschrift Kon. Ned. Aandr. Genootschap.

Jaarg. 1923, Nr. 3. Onder het opschrift „Natuurmonumenten in Indië” een stuk van Dr. K. W. Dammerman, waarin hij de Ind. Regeering in bescherming neemt tegen beschuldigingen van Prof. Dr. Escher. (Tijdschr. A. G. Jaarg. '23). In een naschrift neemt Prof. E. zijn „kritiek op het regeeringsbeleid in zake natuurmonumenten terug.”

De hr. H. Witkamp publiceert reisindraken uit Rintji (met 8 foto's), resultaat van tochten en omzwervingen door dat landschap, van Juni—Dec. 1921. Schr. meldt eerst bijzonderheden op het land betrekking hebbend, behandelt daarna de zeden en gewoonten der bevolking en vervolgens de voortbrengselen.

De hr. L. van Vuuren wijdt een studie aan het Toboermeer op Sumatra, dat zich in veler belangstelling heeft mogen verheugen, sedert Dr. H. N. van der Tuuk als eerste Europeaan in 1853 zijn oevers betrad. Vooral over de plaats der afwatering van het meer heeft blijkbaar veel misverstand geheerscht.

In de rubriek Literatuur bespreekt Prof. van Eerde het werk van Mr. Holleman, Het adat-grondenrecht van Ambon; en Adatrechtbundel XXII. Verder nog een uitvoerig bibliografisch overzicht der Ned. koloniën, door W. C. en een overzicht van geologische publicaties. — Ten slotte vindt men onder Genootschapszaken het uittreksel van de voordracht van Dr. A. C. Kruijff over de steencultuur van Midden-Celebes.

Inter-Ocean.

De Mei-afl. van dit maandschrift is weder schitterend wat illustrering betreft, vooral de plaat op den vooromslag: „Village scene in the Preanger Regencies” is fraai van uitvoering. Wat den tekst betreft: de hr. G. Dietz vermeldt bijzonderheden over de zeevisscherij in de Indische wateren en geeft de redenen op van het mislukken der pogingen van de veel besproken „Labuan Mrak”, het op Europeesche leest geschooide vischvaartuig. — P. A. Hill schrijft over: The Dutch in the Philippines, d.w.z. in den tijd der Oost-Indische Compagnie. — De hr. G. J. Wiggers verhaalt schaft practische raadgevingen aan „Travellers to Netherland India.” — Over de cultuur van jute in Britsch-Indië schrijft Gelsset. — Ten slotte een belangrijke bijdrage van E. Perné over de Makassaarsche muziek.

De Indische Mercur.

No. 27. Koffie-productie en eenige andere zaken in de verschillende departementen der rubriek Guatemala, door J. Alberts. — Vereeniging Centraal Rubberstation (Overzicht Jaarverslag 1922). — Uitvoer der voornaamste handelsartikelen van Java en Madoera door particulieren. — Kultuurberichten. — Kleine mededeelingen. — Financiële berichten en verslagen, zoodme de overige wekelijksche rubrieken. — De afd. Handelsmuseum van het Kol. Instituut geeft in dit Nr. recente literatuur over vezelstoffen, plantenziekten en bodemvraagstukken.

Indië. Geïllustreerd Weekblad.

Afl. 14. Kunst en Kunstvaardigheid in Indië (vervolgd door N. — De Soerabajasche waterweg, door L. (met belangwekkende illustraties). — Het Kannibalisme der Batak (eerste gedeelte), door M. Joustra. Dit opstel beoogt de beteekenis van de gewoonte van sommige Batakstammen om menschenvleesch te eten, terug te brengen tot de

VAN DEN BICHELAER & CO

TABAK-, SNUIF- en SIGARENFABRIKANTEN

EINDHOVEN

Genua en Marseille
Geregelde Koeriersdiensten
 voor passagiers.
REISBUREAU LINDEMAN
 's-Gravenhage
 Rotterdam - Arnhem - Groningen - Utrecht

werkelijkheid. Want bespottelijk is het, dat menschen- vleesch bij die stammen — om het zoo eens te noemen — zou zijn een consumptie-artikel naast bijv. varkens- of karbouwenvleesch, misschien wat zeldzamer en dus een „delicatesse“, in welk verband een uitdrukking van L. Gouperus past „dat in 1907 nog menschenvleesch op de markt was.“

Algemeen Landbouwweekblad voor Ned.-Indië.
 Hoofdzakelijke inhoud van No. 48. Bijdrage tot de vaststelling van de keuze van plantmateriaal bij Hevea brasiliensis, door L. Tas. — De voornaamste vormen van bemesting (vervolg), door N. — Tweede gewassen (vervolg): 7. Verschillende katjangsoorten. 8. Bangkoewang), door A. J. K. — Aardappel-selectie, door L. — De klapperselectie, door H. W. Jack. — Gedroogde bananen, door C. H. Wrigt. — Het uitbroeden van kippeneieren, op de natuurlijke wijze, door J. M. — Het koffie-congres (met lezing van Dr. A. J. Ultee over de cultuur van koffie als zuivere vergelijking met gemengde cultuur.) — Verslag van het Algemeen Proefstation voor thee over het jaar 1922, door Dr. Ch. Bernard. — Het bouwen op ondernemingen, door Th. Karsten.

Ned.-indisch Rubber- en Thee-Tijdschrift.
 8e. Jaarg. No. 6, 1 Juni '23. De rubberrestrictie in de praktijk, door Anonymus. — Over eenige vraagstukken betreffende de Hevea-cultuur, door Dr. W. Bobiloff. — Het V.R.O.S. proefstation. — Rubberlatex en hare industriële betekenis (slot). — De thee-cultuur. Het nut van thee vóór en na den snoei, door H. W. S. van Hooff. — Het theeverbruik in vroeger dagen, door Dr. J. J. B. Deuss. — Prof. Treub over Sumatra.

De Mijn-ingenieur.
 Juni 1923. De stratigraphie van het tertiair van Java, door J. M. van der Vlerk. — Het opsporen van ertsen langs elektrischen weg, door Ir. A. L. ter Braake. — Eenige opmerkingen over het verwerken onzer kolenvoorraden, door H. P. Hijmans van Anrooij. — Gemeenschappelijke Mijnbouw Mij. Billiton. — Wie ontdekte het Ombilien-kolenveld. (Gewoonlijk wordt de mijn-ingenieur W. D. de Greve beschouwd de ontdekker te zijn, doch in een door hem naar laten dagboek eischt de mijn-ingenieur C. de Groot zich eer ervan op). — Een nieuwe vindplaats van fossiele verveldieren op Java.

Orgaan van den N.-I. Politiek Econ. Bond.
 Op de navolgende bijdragen in de laatste ontvangen Nrs. wordt de aandacht gevestigd, n.l. No. 19 (van 10 Mei '23). Verhetering van het volksonderwijs, door Dr. G. J. Nieuwenhuis. — No. 20 (17 Mei). Pestbestrijding, door Dr. H. Hoosen en J. Huizinga. — Het ambachtsonderwijs, door van S. — Een bijlage van dit Nr. bevat een redactioneel artikel over de spoorwegstaking op Java. — No. 21 (24 Mei). Schade aangericht door ratten, door Arts. — No. 22 (31 Mei). Pestbestrijding, door Dr. H. Vervoort. — Inlandsche havenpolitiek, door Wouter Cool (wordt vervolgd).

De Taak. Alg. ind. Weekblad.
 No. 287 (9 Mei '23). De cultuurgeschiedenis en het wetenschappelijk, door P. van der Elst. — De strijd om de Indië-Vennootschapsbelasting. (Antwoord op Mr. Treub's: wederzijds beschouwing), door J. v. G. — Water en licht in de Vorstenlanden, door E. H. Bergsma. — No. 288 (16 Mei). Het recht van den sterkste (naar aanleiding der staking van het Inlandsche spoorwegpersoneel op Java). — No. 289 (23 Mei). Om de decentralisatie (naar aanleiding van het te Batavia gehouden 13e Decentralisatie-congres). — De strijd om de Indië-Vennootschapsbelasting (vervolg).

Javaansche vertaal-oefeningen.
 Van het werkje: Oefeningen ter vertaling uit en in het Javaansch, samengesteld door prof. T. J. Bezemer (en de daarbij behorende Javaansch-Hollandsch en Hollandsch-Javaansch Woordenlijst) is bij W. E. J. Tjeenk Willink te Utrecht een vijfde herziene druk verschenen. De Oefeningen zijn vermeerderd met een aanhangsel, bevattende gesprekken en woorden uit de praktijk der suikercultuur.

Hemel en Dampkring.
 Dr. S. W. Visser publiceert in het Juli-Nr. een reeds in het Nat. Tijdschr. van N.-I. verschenen artikel over halo's, dat in 1921 te Weltevreden waargenomen. Uit zijn mededeelingen volgt — schrijft hij — „dat halo's in Nederlandsch-Indië volstrekt niet zeldzaam zijn. Uit het gebrekkige verzamelde materiaal mag men zonder twiifel de conclusie trekken, dat zij nog algemeener voorkomen dan uit de bij hem gepubliceerde tabel blijkt. Zij komen veel talrijker voor dan de zoo welbekende regenbogen. In 1921 zag men niet meer dan 10 regenbogen tegen 38 kringen alleen van de zon. Een dergelijke verhouding is niet onwaarschijnlijk. Regenbogen toch kunnen zich slechts vormen, als de lucht lager dan 420 staat en bij regen, dus, wegens gebrek

M. A. VREESWIJK
 WIJNHANDEL - UTRECHT
 Uitvoerige Prijs-courant op aanvraag gratis.

WISBRUN & LIFFMANN
 Veenestraat 35-37 - Tel. 2593 - Den Haag
 DAMES MODEARTIKELEN.
 ZIJDEN STOFFEN, FLUWEELEN, KANTSTOFFEN.
 ALLE SOORTEN GARNEERINGEN, ENZ.
 BALARTIKELEN.

aan regen in morgenuren, vrijwel alleen tusschen half vier en zes uur 's avonds, terwijl halo's bij alle zonshoogten kunnen voorkomen. Hun beider aantallen verhouden zich dus als 2.5 staat tot 12, of ruwweg 1:5, waarmee de waargenomen getallen vrijwel overeenstemmen.“

Aardrijkskunde van den Indischen Archipel.
 De uitgaven der Internationale Circumpacifische Commissie volgen elkander met spoed op. De algemeene titel dezer in het Engelsch geschreven boekjes is: The history and present state of scientific research in the Dutch East Indies. Thans is verschenen: Geography. Development of the geographical knowledge of the Malay Archipelago, by L. van Vuuren.

Hoewel dit boekje slechts 25 bladzijden telt, bevat het een schat van wetenswaardigs over de historische aardrijkskunde van den Indischen Archipel, waarbij de schr. door de zorgvuldige vermelding der door hem gebruikte bronnen de gelegenheid opent tot verdere studie. De reproductie van een aantal kaarten, welke, naast den tekst, een blik schenken op de voortschrijdende kennis van den Archipel, verhoogen niet weinig de belangrijkheid van het werkje, waaraan nog hunne medewerking hebben verleend de hh. A. van Lith, die de cartografie van N.-I. behandelt en J. Luymes, die schrijft over de hydrografie.

Zou het niet mogelijk zijn om al de tot nu toe verschenen uitgaven der I. C. O. Commissie ook in Nederlandsche vertaling uit te geven en ze dan van een volgnummer te voorzien?

Onze Koloniën.
 In „De Wederopbouw. Jubileumnummer gewijd aan de reconstructie der hedendaagsche maatschappij, uitgegeven ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan van het Technisch Weekblad Vraag en Aanbod“, schrijft Dr. E. C. J. Mohr een bijdrage, getiteld: Koloniën, waarvan de inhoud beantwoordt aan den ondertitel van gezegd jubileumnr., n.l. handelt over: de reconstructie der hedendaagsche Indische maatschappij.

Zendingsperiodieken.
 Orgaan der Ned. Zendingvereeniging. Juli 1923. Uit den Zendingarbeid op Zuid-Oost-Celebes. Aug. '22—April '23, door H. van der Klift.

St. Claverbond, Juli—Aug. '23. In Memoriam Zijne Doorluchtige Hoogwaardigheid Mgr. E. S. Luyten, Apostolisch Vicaris van Batavia. M. portret. — De Javaansche vasten. Herinneringen uit Moentilan. — Een merkwaardige bekeering, door F. Sträter. Met portret (overgang tot de Katholieke Kerk van Hadji Ngoetman).

Nederl. Zendingblad, Juli '23. Pobosi. Uit de Suriname-zending, door R. Vouillaire. — Twee zilveren jubilea (n.l. van zendelingen S. Luinberg en S. S. de Vries). — De nieuwe school te Paree-Redjo (Oost-Java), door S. Luinberg. — Het Toba-meer, door J. N. Bieger.

De Banier, 1 Juni '23. Het concubinaat in de kazerne (slot). — Gedachten over Zending en politiek (vervolg), door A. B.
 Berichten uit de Heiden wereld, Juli '23. Bethesda in Suriname, door E. Saul. — Jaarverslag van het gesticht Bethesda, Suriname, door W. Hasewinkel. — Indisch Onderwijs Comité. — Een kwart eeuw Surinaamsche Zending-geschiedenis 1892—1919. Herinneringen van R. Vouillaire (vervolg).

Nederlandsch Historisch Scheepvaart Museum.
 Verschenen is het rijk geïllustreerde verslag over 1922 van bovengenoemde, te Amsterdam gevestigde instelling. We vestigen hierop de aandacht, omdat een der bijlagen eene beschrijving bevat van het Compagnieschip „Prins Willem“ (1650—1662), naar een aan het Museum in bruikleen afgegaan model. Bovendien geeft de hr. J. F. L. de Balbian Verster historische bijzonderheden over de verschillende reizen van het schip naar en uit Indië, voornamelijk over de laatste thuisreize, op welke het is vergaan en waarbij o.a. de Raad van Indië Arnold de Vlaming van Outshoorn met zijn geheele gezin om het leven is gekomen.

Ned. Vereeniging voor tropische Geneeskunde.
 In No. 23 van jaarg. 1923 van het Ned. Tijdschr. voor Geneeskunde, is opgenomen het jaarverslag over 1922 van bovengenoemde vereeniging. De Voorzitter, Dr. A. van der Scheer brengt daarin warme hulde aan de nagedachtenis van Dr. H. A. Nijland, die o.m. zooveel heeft gedaan ter bestrijding van de pokken in Ned.-Indië. — Verder is de tekst eener zeer belangrijke voordracht (met gedachtenwisseling) opgenomen van Dr. W. Schüffner over diens malariastudies op Sumatra.

Overzicht van de Inlandsche en Maleisch-Chineesche pers 1923, No. 22. Bureau voor de Volkslectuur en aanverwante aangelegenheden. Afdeling Pers. (Weltevreden, Drukkerij Volkslectuur).

MILENA SIGAREN
 SERIEMERK
 FABRIKANTEN:
C. DE JONG & ZONEN, APELDOORN
 HOOFDSTRAAT 8 TELEFOON 84

BIJ UW BEZOEK AAN
BRUSSEL, OSTENDE of BLANKENBERGHE,
 bemerk U, dat Uw kleederen gekreukt, gevlekt of gescheurd zijn.
 U kunt ze moeilijk missen Geen nood
Wij Reinigen en Persen Uw Kleding
terwijl gij slaapt!

THE AMERICAN EXPRESS CLEANERS AND TAILORS
 hebben eigen ateliers te
BRUSSEL, OSTENDE, BLANKENBERGHE,
 Palace Hotel 39 rue Royale Hotel Excelsior
 Astoria Hotel Royal Palace Hotel Belle Vue
 Grand Hotel rue de la Limite Grand Hotel

Onverschillig waar U logeert, wij Stoomen (binnen 24 uren) Reinigen, Verven, Repareeren, Keeren, Plisseeren, Stoppen (American Stoppage) alles zoo vlug en zoo goedkoop, dat wij reeds vele Hollanders onder onze trouwste Cliëntèle mogen rekenen.
 Indien Uw verblijf zoo kort is, dat Gij in een der bovengenoemde plaatsen niet overnacht, dan reinigen en persen wij Uw kleding,
terwijl gij Uw courant leest of even een brief schrijft.

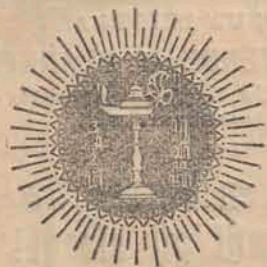
American Express Cleaners & Tailors
 Prop.: M. ANDRÉ,
 4 rue Grétry, BRUSSEL
 (eerste Zijstraat rechts op den Boulevard komende van de Place Brouckère).

BESCHIKBAAR.

PIANO'S
RIPPEN
P. Heinstraat 42
DEN HAAG
 Ook in huur en in huurkoop

BESCHIKBAAR.

FIRMA J. ASJES Ez.
CARROSSERIE EN RIJTUIGFABRIEK
ALKMAAR
 BOUW VAN ALLE SOORTEN RIJTUIGEN,
 KOETSEN EN CARROSSERIËN VOOR
PERSONEN- EN VRACHTVERVOER.....

ADI-POESTAKA

Boekhandel en Uitgevers-Mij.
L. v. Meerderv. 332 - Den Haag
Tel. M. 5611.

Hoofddepôt van de uitgaven van het „Java-Instituut” en van „De Commissie voor de Volkslectuur” te Weltevreden.

Levering van alle Boeken op elk gebied, ook Buitenlandsche Uitgaven.

Speciaal zijn we goed gesorteerd in Oostersche Werken.

Bij alle Boekhandelaren en bij de Uitgeefster.

Tempel en Paleis in Hindoestan

door MAURITS WAGENVOORT.

Met 25 Illustraties.

Prijs: f 3.20.

Dit werkje bevat o.a. reproducties van Etsen van Nieuwenkamp en geeft den lezer een denkbeeld van de grootsche bouwkunst van Hindoes, Dravidiërs en Mohammedanen in Voor-Indië.

De Javaansche Danskunst

door TH. B. VAN LELYVELD.

Met 38 Illustraties.

Prijs: f 3.20.

De schrijver, die op Java in kringen van Inlandsche grooten heeft verkeer, is de eerste, die ons op systematische wijze in het wezen der Javaansche danskunst inleedt.

Het werk wordt o.a. verlicht door opnamen van Mevrouw Linda Bandara aan de dans- en muziekschool te Jogjakarta, genaamd: „Krido-Besko-Wiromo”, waardoor de lezer o.a. op aanschouwelijke wijze kennis maakt met de elementaire bewegingen van den Javaanschen dans.

De Geur van Moeders Haarwring

door NOTO SOEROTO.

2E DRUK.

Prijs f 3.75.

Uit de Persbeoordeelingen:

„. . . . Hier ligt een bundel Nederlandsche verzen van een Javaanschen dichter voor ons, wiens poëzie ons dwingt ze met die van onze grootste poëten te vergelijken. Dat is iets, wat mij boeit en onweerstaanbaar tot mediteeren brengt. Een boek van groot gevoel en hooge beschaving. Een dichter, die niet van de dingen, maar van hun innerlijke wezen zingt”.

JOHAN KONING in „Weekblad voor Indië”.

„. . . . Hoe devoot en hoe vol blijde ontroering zijn de gedichten, waarin Noto Soeroto zijn moeder bezingt, een hulde, sterker en dieper dan het liefdelied van den minnaar, omdat ze zuiverder is en niet eischt of afsmeekt, maar slechts dankt en bidt en vereert. . . . De schoonheid van zijn vaderland en de monumenten van de beschaving van zijn heetgeliefd volk brengen den dichter tot geestdrift en het lied rijst uit zijn ziel. . . .”

PETER V. ARKEL in „Nieuws van den Dag van Ned.-Indië”.

Confiserie en Chocolaterie Royales
J. A. KRUL
Salon de Rafraîchissements
NOORDEINDE 44 DEN HAAG

Overzicht van de Maleisch-Chineesche en Chineesche pers over de maand April 1923. Samengesteld door het kantoor voor Chinese zaken. (Weltevreden, Drukkerij 't Kasteel van Aemstel).

Eenige Indische reisindrukken (vervolg), door ir. C. F. Stork. — Het Indische belastingvraagstuk (vervolg), door J. L. Vlaming Jr., met Naschrift door Mr. J. Gerritzen. (Econ. Statistische Berichten, 4 Juli '23).

Het Nederlandsche volk in Ned.-Indië, door Prof. Mr. J. C. Kielstra. (Neerlandia, Juli '23).

Handel, cultures, industrie en hun fatale invloed op het welzijn van tropische volken, I, door J. F. Tillema. (Vrije Arbeid, Juni '23).

Overzicht eener lezing van den hr. E. L. K. Schmülling over den cultuurbodem van Java. (Orang Peladang, Juni '23).

Voor-ontwerp van wet op de Staatsinrichting van Ned.-Indië, door P. H. A. (Indologenblad, Juni '23).

Recent shells from Java. Part. I. Gastropoda, by Dr. C. H. Oostingh. (Mededeelingen van de Landbouw hoogeschool Deel 26, Verhandeling 3).

Java developing her water-power resources. The electrification of her railways already well under way, by R. H. Tingley. — Foreign investments in Sumatra. — Sugar during the year 1922, as reviewed by H. C. Prinsen Geerlig. (Holland and her Colonies, June '23).

Suriname.

In een artikel „Suriname en de Grondwetsherziening” plaatst de „N. R. Ct.” van 27 Juni (Av.blad D) een paar kantteekeningen bij enkele punten in het Kamerdebat van 12 en 13 Juni over de interpellatie-Marchant. De eerste kantteekening betreft de lezing die de heer Colijn gegeven heeft van de West-Indische autonomie, n.l. dat Suriname en Curaçao hun autonomie in 1865 slechts voorwaardelijk of onderstellenderwijze zouden hebben verkregen, te weten onder de mits, dat ze zich financieel onafhankelijk zouden weten te maken. Hieromtrent teekent het blad aan:

„Slaat men echter de stukken van 1864 en 1865 op, dan blijkt o.i. duidelijk het omgekeerde. Minister Fransen van de Putte erkent daar volmondig, dat het subsidie „in onrustbarende mate” toeneemt en dat geldelijke zelfstandigheid eerst te verwachten is in een verwijderd „verschiep” (bij de discussie heeft hij zich tot grooter optimisme laten verleiden). Maar nochtans stelt hij een „vrijgevig”, een „ruime” autonomie voor, want de „innerlijke”, „materieele welvaart”, die onmisbaar is, kan z.i. niet beter bevorderd worden dan juist door medewerking van de naast-betrokkenen ter plaatse” Aan deze kantteekening willen wij het volgende toevoegen:

Aan de indiening van het wetsontwerp tot opheffing van de slavernij, dat de wet van 8 Augustus 1862, Stbl. 164 zou worden, was een stroom van pamfletten, tijdschrift- en courantenartikelen voorafgegaan, waarin allerlei adviezen werden gegeven; daaronder ook dit, dat wilde men de plantages, de voornaamste bron van welvaart der kolonie, in stand houden, tegelijk met de emancipatie der slaven maatregelen moesten getroffen worden voor de verschaffing van andere arbeidskracht. De landbouw, die tot dusver door slavenarbeid was in stand gehouden, zou voortaan door vrije arbeiders moeten geschieden en alle tot oordeelen bevoegden, wisten, ook door de ervaring, die men in Britsch en Fransch Guiana en elders had opgedaan, dat die vrije arbeiders niet zouden zijn de vrijverklaarden. Regeering en volksvertegenwoordiging zagen dit in. Volgens het voorstel der regeering zou de staat op zich nemen om gedurende tien jaren — dien tijd zouden de vrijgelatenen onder staatstoezicht blijven en verplicht zijn werkecontracten te sluiten — de immigratie van vrije arbeiders te regelen, te leiden en te ondersteunen. Tot dit einde zou een subsidie van 3 miljoen gulden van staatswege verstrekt worden en men berekende door dit subsidie en de opbrengst van eene jaarlijksche belasting, van de huurders te

BESCHIKBAAR.

ABONNE SIGAREN VADEMECUM

HAVANA-SERIEMERK

N.V. SIGARENFABRIEK

KESSELS & VAN HUSSEN - EINDHOVEN

heffen, van f 12.— voor elken man en van f 6.— voor elke vrouw, onverschillig of het een vrijverklaarde dan wel een immigrant gold, met wien voor den arbeid op de plantages werd gecontracteerd, in staat te zijn gedurende dit tijdvak van 10 jaren 25000 arbeiders voor het werk op de plantages van elders aan te voeren en op deze wijze het verlies aan werkkrachten aan te vullen.

Ongelukkigerwijs nam de meerderheid van de Tweede Kamer een standpunt in, lijnrecht in strijd met het regeeringsvoorstel.

Trots de overal elders opgedane ervaring omtrent hetgeen in de M. v. T. genoemd werd het onvoldoende en geheel verkeerde van alle particuliere ondernemingen tot aanvoer van arbeiders, behoorde, volgens die meerderheid de regeering zich slechts middellijk en onder voorbehoud met de immigratie in te laten, alleen het toezicht daarover uit te oefenen en haar door het uitloven van premieën aan te moedigen, maar de aanvoer van werkkrachten overigens geheel aan het particulier initiatief over te laten. Een door het lid van Bosse in dien zin voorgesteld amendement werd aangenomen. Ongelukkiger beslissing ware moeilijk denkbaar geweest. Een behoorlijke voorziening in de behoefte aan landarbeiders werd daardoor voor vele jaren onmogelijk gemaakt. Aan „de voornaamste bron van inkomsten” der kolonie was een zware slag toegebracht.

Was het nu geen bittere spottelij, te verwachten dat de aan Suriname toegekende autonomie in staat zou zijn, onder zulke ongunstige omstandigheden de kolonie tot financieele onafhankelijkheid van het moederland op te voeren? Geen ernstige regeering kon zulk een verwachting koesteren.

De jonge volksvertegenwoordiging, waarvan hoogst bekwame mannen deel uitmaakten, heeft nuttigen arbeid verricht, maar was natuurlijk niet in staat het onmogelijke te bereiken. Geen redelijk denkend mensch had dit verwacht en zeker niet de regeering, die aan de kolonie de autonomie had geschonken, wetende welke zware taak deze wachtte.

De heillooze gevolgen van het ongelukkige amendement-van Bosse hebben zich lang doen gevoelen. Het getal plantages dat in het jaar vóór de opheffing der slavernij (1862) nog 200 bedroeg, de houtgronden niet medegedeeld, daalde in 1873, het jaar waarin het staats-toezicht op de vrijverklaarde slaven eindigde, tot 131.

Het was de ironie van het noodlot, dat de wet, waarbij eindelijk de aanvoer van immigranten van staatswege geregeld werd, n.l. de wet van 20 Januari 1872, St.bl. no. 4, het contraseign draagt van den Minister van Koloniën Van Bosse.

„De West” van 25 Mei schrijft:

„Een uit Nederland van den heer Kasteleyn ontvangen telegram meldt, dat de zaken betreffende de bacovencultuur zich aldaar in gunstige richting blijven bewegen. De heer Kasteleyn is in overleg getreden met de regeering over eventueel van harenwege te verlenen steun en schijnt goeden moed te hebben daarin te zullen slagen.

Intusschen is dezer dagen te Paramaribo opgericht de Vereeniging van Bacovenplanters, wier statuten weldra zullen worden afgekondigd en waarvan voorloopig voorzitter is de heer Snellen, directeur van den landbouw.”

In hetzelfde blad lezen wij:

„De directie der Panama-werken heeft eenige dagen geleden hare eerste bestelling gedaan van Surinaamsch hout, bestand tegen den beruchten Toredopaalworm. Zij vraagt toezending van 4000 voet hout, bestemd ter verving van Demerara groenhart, met verzoek om prijsopgaaf voor verdere bestellingen.”

Wij vreezen dat men, nu het te laat is, zal inzien hoe verkeerd het geweest is, den beheershoutves-

Garage NASSAU
SCHELPKADE 42 b.d. Javastraat DEN HAAG
Verhuren van Luxe Auto's
tegen taxi-prijzen
MAAND-AUTO'S
Tel. H. 7503 Tel. H. 7504

BEROEPS- LEERAAR'S UIT ENGLAND DIE OOK HOLLANDSCH SPREKEN	SCHOOL OF ENGLISH	UITSLUITEND PRIVAAT ONDERRICHT IN DE ENGLISCHE TAAL
	Geleenstraat 118 Weteringkade DEN HAAG	

Zeehaboe's en Jongens beschikbaar.

Te bevragen in „PERSINGGAHAN”
Advies Bureau en Tehuis voor Nederl.-Ind. Bedienden
v. Boetzelaerlaan 2 - Tel. Sch. 248

toegelaten als consul van Zweden te Paramaribo voor Suriname.

„Neerlandia” van deze maand schrijft over de groep Suriname van het Algemeen Nederlandsch Verbond:

„Deze Groep gaf blijk van groote opgewektheid. Het bestuur weet den tijd en de in het land aanwezige krachten ten nutte aan te wenden, om de leden bezig te houden, in hoofdzaak met lezingen en voordrachten van verschillenden aard. De Gouverneur gaf meer dan eens blijk van zijne hartelijke belangstelling. Met diens medewerking is het gelukt, zooals in het vorige jaarverslag is vermeld, een Surinamerolprent te doen vervaardigen, die op zekere voorwaarden het eigendom der groep geworden is. Menigeen in ons land heeft reeds van de vertooning mogen genieten.

Groep Suriname, weinige jaren geleden nog schijnbaar, is een der werkzaamste takken van het Verbond.”

Curacao.

Paarlvisscherij.

In ons blad van 24 Mei l.l. ontleenden wij aan de *Amigoe* eenige cijfers betreffende de paarlvisscherij in Columbiaansche wateren. Hetzelfde blad deelt nu mee, dat die cijfers moeilijk juist kunnen zijn, omdat volgens officieele Columbiaansche mededeelingen de geheele exploitatie der paarlvisscherij slechts 65.000 dollar opracht, d.i. 20 pCt. van de waarde der geheele opbrengst, die dus op 325.000 dollars moet gesteld.

„Huisvlijt”.

Oud-Gouverneur Helfrich beleeft plezier van de stichting van wijlen mevrouw Helfrich. Het vierde jaarverslag deelt mee:

„Sinds 1 Mei 1922 was het lokaal ook 's middags van 2—5 geopend, de leden verkoopsters kweten zich met de meeste toewijding van haar taak; de omzet in de kolonie mocht dan ook zeer bevredigend genoemd worden. Elke Donderdag kwam de keuringcommissie bijeen, de geschikt bevonden artikelen werden gekocht en de afgekeurde konden daarna door de inzendingsters worden teruggehaald. Steeds waren er inzendingen van de Vereeniging van hoedenvlechtsters „Arbeid Adelt” en van het struisvogelpark „Albertina” bij de Vereeniging „Huisvlijt” gedeponceerd; vooral de struisveeren hadden veel afzet. De ruilhandel met Suriname werd nog altijd op goeden voet voortgezet, daar de artikelen uit „Huisarbeid (Paramaribo)” altijd zeer geschikt zijn, terwijl de Curacaoesche en de Sabaansche eveneens voldoende aftrek vonden in Paramaribo.”

Wel wat eigenaardig volgt daarop:

„Van Z. Ex. O. L. Helfrich, den Beschermer der Vereeniging, ontving de penningmeesteresse de jaarlijksche bijdrage, van andere begunstigers werd geen contributie geïnd, daar de toestand der geldmiddelen bevredigend is.”

Het renteloos voorschot is aan de Koloniale kas terugbetaald.

Indisch Onderwijs-Comité.

Het verblijdend ingezonden stuk in ons vorig nummer verplaatst de verantwoordelijkheid. Er zijn vooral in Den Haag zooveel Curacaoenaars, die niet door „andere werkzaamheden” verhinderd zijn, dat zij zonder opoffering op deze wijze iets voor hun land kunnen doen.

N. R. Crt.

Helaas blijkt met den derden brief de „particuliere correspondentie” in de *N. R. Ct.* reeds afgevoerd. In dezen brief wordt de verhooging van het uitvoerrecht op mijnproducten bestreden, en het nadeel van het ontslag van den leider der hoedenvlechtijverheid aangewezen.

ter, den heer J. W. Gonggrijp, te hebben laten heengaan. Hij kende de bedoelde houtsoorten goed. Het Surinaamsche bestuur zal met de uiterste zorg moeten waken tegen het leveren van verkeerde houtsoorten.

„De West” van 5 Juni schrijft:

„Dr. C. Bonne, in dienst der Surinaamsche Bauxite Maatschappij, vertrekt naar Europa. Vermoedelijk zal als zijn plaatsvervanger op Moengo worden benoemd een Duitsch geneesheer, die eenige jaren werkzaam was op het Instituut voor Tropenhygiëne te Hamburg.”

De Surinaamsche bladen publiceeren zeer belangrijke artikelen van de hand van Dr. Bonne over de hygiënische maatregelen op Moengo, de Amerikaansche bauxiet-onderneming in Suriname. Wij komen daarop in een volgend nummer terug.

Tot ons leedwezen vernemen wij, schrijft „De West”, dat de mogelijkheid bestaat, dat de Surinaamsche Bauxite Maatschappij haar draadloos station 8 Juli zal sluiten. In ieder geval verlaat tegen dien tijd de tegenwoordige marconist den dienst. Het zou — niet het minst met het oog op scheepsberichten en ook voor het geval de kabel ons weder in den steek laat — zeer te betreuren zijn indien het station tijdelijk werd gesloten. De Bauxite Maatschappij schijnt voorloopig geen bijzondere behoefte te hebben aan het station, daar in den eersten tijd niet veel verscheppingen van bauxiet zullen plaats vinden. Kan zij echter tegen Juli een plaatsvervanger vinden voor den huidige marconist, dan zal het station in functie blijven. Zoo niet, dan dreigt ons een tijdelijke sluiting, die zeker door het publiek algemeen zou worden betreurd.

Te Paramaribo is aangekomen een globetrotter, de Portugeesche padvinder Mauricio Bragança, 31 jaar oud, luitenant der Boy Scouts, die een wandeling maakt door geheel Zuid-Amerika, ten einde een prijs te winnen van honderdduizend dollars, voor dit doel uitgelooft door de Noord-Amerikaansche Boy Scouts vereeniging.

De „Surinamer”, die een onderhoud met hem had, vertelt dat de geheele reis zoowat tien jaren lang duren. De heer Bragança is nu zoowat vijf jaar onderweg. Hij heeft op de wandeling al 33 paren schoenen versleten en op 743 plaatsen logies gevraagd. Hij heeft reeds 4661 handteekeningen verzameld, van autoriteiten en andere personen in de bezochte landen. Ieder dien hij bezoekt, krijgt een foto als souvenir en is vrij hem al dan niet financieel te steunen. De reis geschiedt voor eigen rekening. Na afloop daarvan zal de heer Bragança een boek uitgeven.

De goudproductie van Suriname bedroeg in de eerste vier maanden van dit jaar, in vergelijking met de overeenkomstige periode van 1922, in de volgende districten: Suriname 30,770 (26,869) gram, Saramacca 6213 (5511) gram, Marowijne 1094 (950) gram, Lawa 64,994 (71,187) gram; totaal 103,671 (104,517) gram.

De jaarlijksche vergadering van het Zending Genootschap der Broedergemeente te Zeist wordt 19 september te Zeist gehouden. Onder meer zal daar het woord voeren de oud-gouverneur G. J. Staal.

In het Julinumnummer van „Orze Missiën in Oost- en West-Indië, Koloniaal Missie-Tijdschrift van de Indische Missie-Vereeniging, een interessant artikel van W. Ahlbrinck, C.S.S.R. over „De Karaïb en zijn taal”.

Bij Kon. besluit is de heer C. L. Cool erkend en

EINDHOVENSCHER BOOMKWEKERIJ
TEL. 634 EINDHOVEN TEL. 634
LEVERING VAN ALLE SOORTEN
BOOMEN EN PLANTEN
TEGEN SCHERP CONCURREERENDE PRIJZEN
SPECIAAL ADRES VOOR HET
AANLEGGEN VAN LUSTHOVEN, TENNISBANEN, ENZ.

Heeren- en Dameskleeding naar Maat

Billijke Prijzen Prima Stoffen Eerste Snit

Gelegenheid tot Abonneeren

AANBEVELEND,

WILLEM VAN HOUT

MOLENSTRAAT 47B TEL. H. 2324

Fabriek van INDISCHE UITRUSTINGEN

Eigen Kofferfabriek

G. KERNER & Co.

BATAVIA

DEN HAAG

SOERABAIJA

Stationsweg 78 - Tel. H. 1038

Alle goederen worden onder garantie geleverd. Eventueele vergissingen worden aan onze filialen in Indië kosteloos hersteld.

Voor het bereiden van een voortreffelijke Rijsttafel zijn de

Recepten van een Ind. Kokki

onmisbaar

„De Ind. Rijsttafel” door FR. BLOM, Schrijver van „Moderne Kookkunst”, verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij de Uitgeefster Nobelstraat 20, Den Haag.

Prijs f 1.00

BESCHIKBAAR.

Om goede zaken te maken

is het noodig goede waar te leveren. Doch het publiek moet weten dat gij die levert. Dat bereikt gij alleen door goede en voortdurende reclame.

GEBRUIK DIT BLAD

VOOR UW

Reclamecampagne.

BESCHIKBAAR.

AÇOKA

Drama in vier bedrijven door G. GONGGRIJP
 Bandversiering van SOERJOWINOTO
 Prijs ingenaaid f 3.40 Gebonden f 4.90
 Verkrijgbaar bij alle Boekhandelaren
 en bij de Uitgeefster

Uit de persbeoordelingen:

... Het Nederlandsche volk zou zichzelf te kort doen, indien het Açoka niet vasthield en het tot zijn blijvend bezit maakte als een zijner uitnemende scheppingen".

(L. J. M. Feber in *De Maasbode*).

... De brandende vragen van onzen tijd hebben grooten invloed op het werk uitgeoefend, en menige gedachte uit het Açoka-drama, de hoofdlijn niet het minst, loopt parallel aan de stroomingen, die in het geestelijke leven van onze dagen aandacht eischen. Deze Açoka figuur is een mensch. Een mensch, bewogen door machtige driften, ontroerd door diepe en smartelijke gevoelens. aangeraakt door verheven wijsheid".

(Herman Middendorp in *De Nieuwe Gids*).

... Hier is al dadelijk de distinctie, die wij op het tooneel zoo ongaarne missen. Açoka, de hoofdfiguur, is een menschelijke koning — ware hij in onzen tijd geboren, men zou hem wellicht voorzitter van den Volkenbond hebben gemaakt — doch hij is geenszins een gekroond democraat of president van de republiek. Hij blijft — eere den schrijver — Majesteit, in den besten zin".

(Top Naeff in *De Amsterdammer*).

... De groote rijkdom van dit werk ligt in zijn idealiteit; de geestelijke ontroering is een adel er van. Als men bij dit werk vergelijkt al hetgeen gemeenlijk voor Nederlandsch tooneelwerk doorgaat, dan voelt men direct welk een hooge vlucht de heer Gonggrijp heeft genomen".

(Johan Koning in *De Hollandsche Revue*).

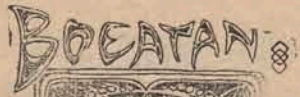
Uitgave van „Ādi Poestaka"

Boekhandel en Uitgeversmaatschappij

Laan v. Meerderv. 332 - Den Haag - Tel. M. 5611

Bezoekt de Tentoonstelling

van

Oost- en West-Indische Kunstnijverheid, in de vóórmaal, thans speciaal van Bataksche weefsels.

Toegang vrij.

Iederen werkdag geopend van 10—6 uur; 's mid-dags tusschen 12—2 uur gelegenheid tot het ge-bruiken van *nassi goreng* of *bamie*. Donderdags *djanjangan* (*gado-gado*) tegen f 0.75 per portie en 's Zaterdag eenvoudige rijsttafel à f 1.50.

Tusschen 3—6 uur thee of Indische stroop met *kwee-kwee*, à f 0.25 per portie.

De zelfgemaakte stroop (rose, assem, vanille en ananas) is ook per flesch verkrijgbaar à f 1.20.

Pas ontvangen een collectie *akar bahar* arm-banden tegen de rheumatiek à f 2.50 per stuk.

Haagsche Steenkolen-Maatschij

voorheen J. KEMPS

Hofleverancier

Kantoor: Z.-O. Buitensingel No. 170
 Den Haag Tel. H. 107

Ten slotte betoogt de schrijver, dat er wel op an-dere manier bezuinigd kan worden, n.l. op „open-bare werken" en op den „openbare gezondheids-dienst". Ook zijn de perceptiekosten der belastingen te hoog. De gouverneur wordt niet de aangewezen man voor bezuiniging geacht, omdat daarvoor veel kennis van details en van plaatselijke toestanden noodig is; ook van commissies wordt niets ver-wacht; „het is ambtenarenwerk" wordt gezegd. Wat de briefschrijver wel wil, blijkt niet duidelijk.

Landbouwkundige.

Aan den landbouwkundige op St. Eustatius, G. J. van der Plaats, is op zijn verzoek eervol ontslag uit 's lands ienst verleend.

De bestuurs-gemachtigde heeft bij de behandeling der begrooting meegedeeld, dat de landbouwkun-dige op St. Martin en St. Eustatius ploeg- en eg-demonstraties heeft gehouden en verschillende led-en der bevolking in de behandeling en het werken met die machines onderricht en vertrouwd ge-maakt, hetgeen geleidelijk aan tot gebruik dier werktuigen bij particulieren zal leiden. De hoender-teelt werd bevorderd, en met de kunst- en broedin-richting geregeld gewerkt. Ook aan vee-teelt werd de noodige zorg besteed en verwacht mag worden, dat de veeverbetering goede resultaten op die eilan-den zal afwerpen.

Proefvelden ook van tot dusverre nog niet ver-bouwde gewassen werden zoowel op St. Martin als op St. Eustatius aangelegd en onderhouden, en overall werd de bevolking op landbouwgebied zoo-veel mogelijk met raad en daad door hem bijgestaan en voorgelicht. Op het eiland Saba werden lezingen gehouden en werd voorlichting gegeven ter bestrij-ding der zich aldaar voordoende aardappelziekte en de middelen tot bestrijding daarvan aan de bevol-king aan de hand gedaan.

In de M. v. A. heeft de Gouverneur meegedeeld, dat ook na het vertrek van den heer Van der Plaats voorlichting ten behoeve van den landbouw op de bovenwindsche eilanden nog onmisbaar wordt geacht.

Postzegels.

De *Amigoe* vindt de nieuwe Hollandsche post-zegels heel leelijk en hoopt, dat ze niet als model voor toekomstige Curaçaosche zegels zullen dienen.

Uit den Verren Vreemde.

Om den gouden hoorn.

't Wordt tijd, dat wij weer eens een beurt aan Lausanne geven. Er is groot nieuws. Turkije zegeviert over de ge-heele linie.

Een maand geleden had de wereld zich te verheugen over de gevonden oplossing voor het Grieksch-Turksche grens-geschil en schadevergoedingsgeschil. Het gebied van Karagatsj zou Turkije tevreden stellen; maar het offer hiertoe te bren-gen zou minder ten koste van Griekenland dan wel van Bulgarije komen, dat zich hierdoor den bij het tractaat van Neuilly verkregen vrijen uitweg — de z.g.n. Balkan corridor — praktisch ontnomen zag. Protest dus van Bulgarije, waar-bij Zuid-Slavië zich aansloot, terwijl de Volkenbond zich ook terzijde gedrukt gevoelde. Men kan spreken van een „Balkan-oplossing", d.w.z. een die één moeilijkheid oploste door tien nieuwe te scheppen.

Maar Karagatsj bracht toch ook nog niet de oplossing van het eenig overgebleven geschilpunt. Daar was nog de rege-ling der rechtswaARBorgen van vreemdelingen en de kwestie der buitenlandse concessies en dan die, niet minder ge-voelige, over de betaling der coupons van de Ottomaanse schuld. Door van de zijde der geallieerden veel toe te geven mocht men er in slagen voor de rechtswaARBorgen in Turkije en voor de oude concessies tot een bevredigende formule te komen, eene echter, die de eigenlijke beslissing tot later verschooft.

Wij konden nog niet gelooven aan den wensch der Tur-ken om zich reeds in een vreedzame oplossing te schikken. Angora wil vrije meester zijn in wat het als eigen Turksch gebied beschouwt, maar afgescheiden hiervan was het van Turkije toch ook niet te verwachten, dat het de coupons der openbare Ottomaanse schuld zou betalen in goudfranken, nu de koers den papieren frank als grondslag aangeeft. Angora wilde de schuld in nominaal bedrag wel erkennen, maar de Turken verklaarden het voor een onmogelijkheid,

BESCHIKBAAR.

FIRMA P. C. & A. PICO & ZONEN

Brandtstraat 2—6 Tel. M. 1478
 1e Van den Boschstr. 213 Tel. B. 178

DEN HAAG

Rund-, Kalfs-, Varkens- en Lamslagerij, annex
 Fijne Worst- en Vleeschwarenfabriek.
 (1882—1922).

na de vele concessies die zij reeds zeggen gedaan te heb-ben, op zich te nemen de 35 miljoen Turksche ponden, die aan rente p. j. te voldoen zijn, in goud te betalen.

Stelt de Turksche schatkist eischen aan de toegeeflijkheid van Ismet Pacha en van Angora, de geallieerden wenschten h. z. ook rekening te houden met de aanspraken der aan-deelhouders. De Turksche schuld is vroeger (overeenkomst van Moeharrem) als eens getierceerd, nu weer de valuta-daling van den frank er op toepassen zou bitter weinig van de aanvankelijk aangegane verplichting overlaten. Daarnaast staat echter de vraag, in hoever de staatkundige onderhandelaars zich het recht hebben aan te matigen om over de private rechten van de over alle deelen van de wereld verspreide couponhouders eenige beslissing te ne-men. Vandaar het voorstel om dit punt dan ook maar buiten de vredesvoorwaarden te laten, als de nieuwe Turksche regering de schuld in beginsel maar erkent. De beslis-sing, waarop een grondslag gevonden is, om een vrede-verdrag op te stellen, berust op dit voorstel, dat de kwestie gouden of papieren frank blauw blauw laat.

Na de eerste bijeenkomst te Lausanne, die 78 dagen heeft geduurd, houdt de tweede zich nu weer bijna even lang bezig.

't Is te begrijpen, dat Griekenland er over gedacht heeft op eigen hand maar vrede met Turkije te sluiten, doch dat hebben de geallieerden ook weer niet gewild, al is er een tijd geweest dat zij h. z. hierop zelf hebben aangestuurd. Zoo wisselen de inzichten bij alle partijen herhaaldelijk.

De geallieerden bleven lang gelooven, dat Angora het niet tot een mislukking zou durven laten komen, daar Turkije een groote leening noodig had om op dreef te kunnen ko-men en het hiervoor een beroep zou moeten doen op de geldmarkten van West-Europa. De nationale regering te Angora scheen echter volstrekt geen lust te hebben zoete broodjes te bakken. Zij besloot b.v. half Juni om beslis-sing te leggen op verschillende inkomsten, die, volgens de o-vertaling buitenlands toebehooren aan den dienst der Turksche buitenlandse schuld en zij trok op de begrooting een post uit voor die schuld. In Konstantinopel nam zij een tergende houding tegenover de vreemdelingen aan.

L'Oeuvre schreef een hoofdartikel getiteld: „De conferen-tie van Lausanne zal nog zeven jaren duren". De conferen-tie zal in stede van een oplossing van de Oostersche kwestie slechts een heropening ervan brengen. Zij zal worden af-sloten met wat vage beginselformules, waaraan de strijd over de uitvoering of de niet-uitvoering ervan dadelijk zal aansluiten. D.i. wat wij ook altijd voorspeld hebben.

Was men langzamerhand gaan aannemen, dat er eigenlijk maar één punt in kwestie was overgebleven, oude tonen, weer aangeslagen, herinnerden, dat nog niet over alles het laatste woord gezegd is. Dezer dagen bracht een telegram het bericht dat in de voltallige vergadering van de conferentie overeenkomst was geconstateerd nopens de verdeling van de schuld over Turkije en Griekenland betreffende P-motika, dat aan Griekenland is toegekend, eveneens aan deze twee landen 't eens geworden over de onderlinge schadevergoedingen en de betaling der oorlogs-requisitielbons. De geallieerden en de Turken zijn accoord geworden over de kwestie der civiele lijst en over de wettiging der door de Turksche bank voor de regering gedane betalingen. Aange-teekend is dat Turkije zich verplicht heeft met België, Por-tugal en Tsjecho Slowakije over de vestiging van vreemde-lingen te onderhandelen op den voet van de aangenomen beginselen.

Het was heel wat! Maar er bleven toch nog andere gevoe-lijke punten. De ontruiming van Konstantinopel, Tsjanak, Gallipoli; naar verluidde versterkte Engeland juist de be-zetting van Konstantinopel, en hechte Poincaré erg aan het bezet houden van Gallipoli totdat aan alle te stellen voor-waarden zou zijn voldaan. Over Mesopotamië en Mosoel moet tusschen Gr.-Britannië en Turkije afzonderlijk onder-handeld worden. De buitenlandse concessies blijven een netelige kwestie vormen. Het Grieksche patriarchaat in Kon-stantinopel is dit niet minder. Hetgeen op de Fransch-Turksche grens van Syrië gebeurt staat niet buiten het geding om den gouden hoorn.

Het aandeel van Washington en Moskow is ook niet te vergeten. Wat aan de Ruhr gebeurt werkt indirect op Lau-sanne in. Toch zal er nu vrede komen.

Hadden de vertegenwoordigers der zich groot achtende mogendheden meermalen geklaagd over vertraging doordien Ismetpacha niet kon handelen bij gebrek aan voldoende in-structie van Angora, nu zaten sir Horace Rumbold, generaal Pellé en signor Montagna op instructies van hun regering te wachten. Mag men geruchten gelooven, dan wilden Londen en Rome al lang wel toegeven in zake de couponverrekening, maar bleef Poincaré ten dien opzichte onverzettelijk. Maar Kemal pacha heeft toen aan Ismet uit-drukkelijk geseind in geen geval toe te geven, daar dit voor Turkije zou gelijk staan met economischen zelfmoord. De groote Poincaré stond zoo voor de uitdaging van

VERHUIZINGEN PER
Auto-Tapissières
H. VAN DEN BOLD
 APELDOORN :: TELEF. No. 273

GRAAF DEEL-SIGAREN

SERIEMERK

FABRIKANTEN

V. D. MEEREN & SANDERS
VELDHOVEN

Voor een Rijwiel gaat men bij de

Fa TIMMERMAN & Co.

JAVASTR. 40 TASMANSTR. 147 PLETTERIJSTR. 170

Tel. H. 219 Tel. M. 2509 Tel. H. 3742

HIMA RUIJWIJEL
RUDGE-WHITWORTH GOUDSTER

G. J. R. VAN DER GAAG & ZOON

GROENMARKT 27

TELEPHOON No. 2512

DROGERIEN :: CHEMICALIËN
DEPOT DER MEEST BEKENDE BINNEN-
EN BUITENLANDSCHE SPÉCIALITÉS

1. het verspreiden van populaire kennis omtrent Oost- en West-Indië;
2. het steunen van alles, wat dienen kan om de welvaart in Oost- en West-Indië te bevorderen, bij name de ontwikkeling van de nijverheid, daaronder in het bijzonder ook begrepen de inlandsche kunstnijverheid en huisvlijt;
3. het geven van raad wat betreft de plaatsing van kinderen, die men voor hun opvoeding en onderwijs uit de Indië naar Europa wil zenden, of gezonden, dan wel daar achtergelaten heeft, en desverlangd het houden van toezicht over die kinderen;
4. het geven van raad omtrent reis, uitzet, inrichting, verblijf, onderwijs, medische hulp, inkoop en zoo voorts, aan naar Oost- of West-Indië vertrekkende of vandaar aangekomen personen;
5. het behulpzaam zijn van degenen, wier belangen de vereeniging voorstaat, in het verkrijgen van werkzaamheden;
6. het samenwerken met andere vereenigingen, welke in dezelfde richting werken als de vereeniging „Oost en West“;
7. het aanwenden van andere wettige middelen, welke aan het doel bevorderlijk kunnen zijn.

De vereeniging werkt door:

- a. het uitgeven van het „Koloniaal Weekblad“, dat als Orgaan der Vereeniging wenschte te zijn een betrouwbaar raadsman, ook door zijn advertenties, voor allen, die gaan naar of komen uit, dan wel hier te lande belangstellen in de Indiërs, Nederlanders als Indonesiërs. Het is ook een vertolker van de in de Indië heerschende gevoelens en verwachtingen, verband houdende met de evolutiën op maatschappelijk en economisch gebied, een overzicht gevend van de geschriften handelend over Indië, vreemde en verre landen. Het blad ligt ter lezing en raadpleging op de leestafels der mailbooten, der voornaamste sociëteiten, hotels, café's en leeszaalen.
- b. het uitgeven van een serie boekwerkjes, gevende uitvoerige inlichtingen over: Staats- en Particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen: Werkkring en Vooruitzichten;
- c. eene leeszaal in het Gebouw Heulstraat 17, geopend van 10 uur voorm. tot 4.30 nam., waar ter raadpleging, lezing en inzage liggen de voornaamste Oost- en West-Indische week- en dagbladen en tijdschriften, periodieken en werkjes op koloniaal gebied;
- d. eene Commissie tot bevordering der Nederlandsch-Oost-Indische Nijverheid, Kunstnijverheid en Huisvlijt. In „Bocatan“, Heulstraat 19, vindt men eene permanente tentoonstelling met verkoop van Indische voortbrengselen op dat gebied. Geopend van 10 uur v.m. tot 6 uur nam. Tel. Haag, no. 4695;
- e. eene Studie-Commissie, de leiding hebbende in het „Centraal Comité voor opleiding van Indische jongelieden“, en in verbinding staande met de van Gouvernementswege te Batavia ingestelde: „Voorlichtingscommissie voor de opleiding van Indische Jongelieden in Nederland.“ Alle mogelijke inlichtingen betreffende steun aan studeerenden worden verstrekt door den Heer G. J. Oudemans, Chef van het Bureau: Toezicht voor Studeerenden, Ministerie van Koloniën, en den gedelegeerde der commissie, den Heer J. G. Hietink, Directeur van het Tehuis voor Indische Studenten, Prins Mauritsplein 23, Den Haag;
- f. eene Commissie voor West-Indië, voor West-Indische aangelegenheden op maatschappelijk en economisch gebied;
- g. eene Propaganda-Commissie, ten doel hebbende: de belangstelling in de koloniën te bevorderen door het houden of steunen van Koloniale Tentoonstellingen, het medewerken aan Jaarbeurzen en toetreding tot het lidmaatschap „Oost en West“ aan te moedigen;
- h. een Fonds tot ondersteuning van personen.

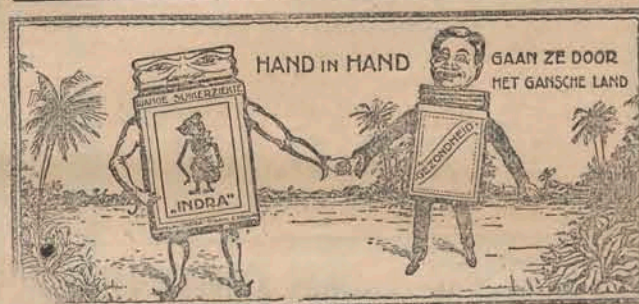
V. MASSARO

KAMPERSINGEL 50 - HAARLEM

LEVERANCIERS VAN MARMER, MOZAIEK,
STEEN- EN HOUTGRANIET VLOEREN,
LAMBRIZEERINGEN, AANRECHTBLADEN
GOOTSTEENEN, TRAPPEN, PLINTEN enz.

CONSTRUCTEUR VAN BETONWERKEN

Specialiteit in KUNSTSTEEN EN KUNSTMARMER

Volkomen Genezing is voor iedereen te bereiken met de uitstekende „INDRA“-medicijnen
Dj. Leverziekte en Galsteen, Dj. Nierziekte en Niersteen, Dj. Ingewandziekte, Dj. Suikerziekte, Dj. Menstruatie, Dj. W. Vloeiing, Dj. Blinde Darm, Dj. Bloedzuivering; tegen RHEUMATISCH en JICHT, dragen reeds duizenden de radio actieve „INDRA“-ARM-BANDEN. Prijzen der flesjes f1.75 en f2.25; der armbanden in 3 grootten: f3.—, f4.— en f5.—.

N.V. INDRA - Coolsingel 11a - ROTTERDAM
Bij alle voornamere Drogisten verkrijgbaar

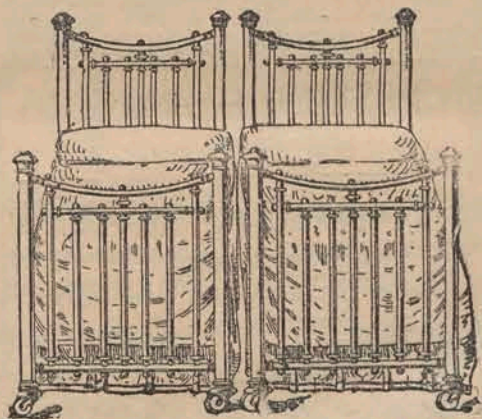
W. J. M. SIMONIS

voorheen Firma Th. A. A. SIMONIS.

GROENMARKT 34, over de Prinsestraat.

TELEFOON H. 4420

DEN HAAG

Specialiteit in BEDDEN

Groote keuze vanaf het beste tot het eenvoudigste.

Magazijn geopend van 8 1/2 tot 6 uur.

mal pacha: „kom op, als je durft“. En hij heeft niet
Als er nu vrede komt, hebben de geallieerden zich als
verslagenen te beschouwen. Er staan geen vreemde
meters meer om 't ziekbed van den Turk. De gezonde,
Turk dringt de nu zelf zieke heelmeeesters de deur
en zij zullen nog wel nader van hem hooren.

Nederlandsche emigratie naar Zuid-Afrika.

Het treft ons, dat terwijl van Nederlandsche zijde tegen
ingen van kleine luyden om een toekomst in Zuid-Afrika
zoeken, wordt gewaarschuwd op een wijze die hen, welke
over een vrij groot begin kapitaal beschikken, van een
nemen om ginder hun geluk te gaan beproeven moet
schrikken, van Z.-Afrikaansche zijde herhaaldelijk een
moediging wordt vernomen om meer Hollandsch bloed
de Unie te doen komen.

Zoo vinden wij nu weer een artikel in de N. R. C. van
N. J. (Av. bl. C), waarin gesproken wordt over het over-
aandeel dat de toeloop van Joden uit Oost-Europa
naar Z.-A. in de landverhuizing heeft. Zij hebben thans
wel den kleinhandel op het platteland veroverd en zij
geleidelijk de eigenaars worden van den grond der
landaners. Zestig procent van het aantal personen, dat zich
reeds in de Unie laat naturaliseeren, zijn Oost-Europee-
sche Joden.

Over de bemoeienissen der regeering gesproken te
worden voor het behoud van den Afrikaner boer, eindigt
het artikel aldus:

Naar onze bescheiden meening, ligt het op den weg van
Nederland om den Afrikaner boer in dezen strijd bij te
staan. Zulks kan geschieden door emigratie van goede ele-
menten uit de Hollandsche landbouwendende en veeteelende
klassen naar Zuid-Afrika. De Hollandsche boer zal een steun
worden van het Afrikaner ras. Voor degelijke vak-
mannen op het gebied van landbouw, veeteelt en zuivel is
de Unie een goede toekomst in een goed en aangenaam
land weggelegd. Nogmaals drukken wij de hoop uit, dat
Nederland dit moge leeren inzien, spoedig inzien. En dat in
Nederland een krachtige organisatie moge ontstaan om deze
landbouw-emigratie naar Zuid-Afrika op bekwaame, voor-
treffelijke wijze te leiden. Een organisatie, zoals de Engelsche
Settlers Memorial Association, welke met zooveel suc-
ces dergelijke emigratie uit Engeland naar de Unie

aanstaande bezoek van drie Unie-ministers aan Euro-
peet voor Nederland een schoone gelegenheid aan om
persoonlijk deze zoo belangrijke zaak te bespreken
en den grondslag te leggen voor een degelijke organisatie.
Deze oproep tot den Nederlandschen vakman stemt over-
een met hetgeen ons Bureau voor landverhuizing onze land-
genooten voorhoudt. Maar zou het, naast deze emigratie van
landgenooten, ook niet te overwegen zijn een weg te vinden om
kleine, kleine luyden, in Z.-A. in concurrentie te laten
komen met de vreemden uit Oost-Europa, die er toch een be-
lang hebben in de toekomst vinden van zooda-
nige betekenissen, dat de Unie-regeering naar een tegenwicht
zou zoeken. Gaan onze emigratie-raadgevers het avontuurlijk dur-
ven wat te veel tegen?

Mededeelingen.

Van het Hoofdbestuur:

De Secretaris-Penningmeester der Vereeniging
„Oost en West“, is van 17 dezer tot 27 Augustus
afwezig.

Van het Dagelijksch Bestuur:

De volgende geschriften liggen in de leeszaal,
Heulstraat 17, ter kennismeming voor belangstel-
lenden:

Koloniale School voor Meisjes en Vrouwen.

Ver slag 1922 van De Surinaamsche Bank.

**DOEL EN STREVEN DER VEREENIGING
„OOST EN WEST“.**

Opgericht den 3den Mei 1899.

De Vereeniging „Oost en West“ beoogt het
vriendschapsband
Nederland en Oost- en West-Indië; het
versterken van beider gemeenschappelijke belan-
gen en wel die van Oost- en West-Indië in het bij-
zonder.

De vereeniging tracht dit doel te bereiken door:

Wanneer U bij uw leverancier van Geldersche
worst, de worst ontvangt met een loodje gemerkt
„Anton Hunink, Deventer“, dan verzekeren wij U,
dat die Worst van prima Geldersche varkens bereid
is en door vakmannen gemaakt is, terwijl wij ons
verantwoordelijk stellen voor de qualiteit.

Anton Hunink, Deventer.
Hofleverancier.

**VLEUGELS, PIANO'S
KUNSTSPELPIANO'S
— ORGELS —**

REPARATIE - STEMMEN - RUILEN

Speciale Inrichting voor het
gereedmaken voor de TROPEN

GOOSEN & SWAGERMAN
DEN HAAG
BOEKHORSTSTRAAT 149 - TEL. H 2051

**KANTOORBOEKEN
LOSBLADIGE BANDEN**

VOOR ALLE DOELEINDEN
VRAAGT GEILL. CATALOGUS

H. v. RIJENAM - DEN HAAG
ORANJELAAN 21, Telef. 2157/58

**BINDT GIJ AL ZELF UW MUZIEK
IN EEN H.V.R. BAND?**

Alle bladen liggen volkomen vlak - Vraagt uwen Boekhandelaar

BESCHIKBAAR.

MODE-VAKSCHOOL - THUIS KNIPPEN LEEREN

kan elke Dame en Meisje, zonder rekenen en teekenen, van alle boven- en onderkleeding. Ook jongens- en Kinderkleeding. — Zendt postwissel à f1.60 of BRIEFKAART en U ontvangt per omgaand een boek voor zelf-onderricht met meer dan 100 modellen en maken daarbij een gratis apparaat om u te laten zien hoe gemakkelijk onze methode is. Verschillende naai- en huishoudscholen werken met succes volgens onze methode

VRAAGT PROSPECTUS.

W. HENDRIKSE-KNAPEN Gediplomeerd Leerares en Directrice.

TOLSTEEGSINGEL 0. Z. 54 - UTRECHT

Tramhalte Lijn I en III :: Voorheen Heerenweg 44
Postchèque en Girodienst 76650

**PRINCESSE-SCHOUWBURG
DEN HAAG**

**TOET-ANCK-AMEN
in Den Haag**

Klein-revue in 3 bedrijven (11 talereelen).

MOOS, de Nougat-man . . . COR RUYSS.

Zomerprijzen van f 2.50 tot f1.-
alles inbegrepen

Koele zaa! Warme ontvangst.

BUREAU 10-4 uur. TELEFOON H. 2745.

TRICOT ONDERGOEDEREN
V.A.I.
JANSEN & TILANUS, FRIEZENVEEN

commissien en instellingen, die aan steun behoefte hebben en in of voor Indië werken.

i. een Tehuis voor Indische Studeerenden van alle landaarden te 's-Gravenhage, Prins Mauritsplein 23. Directeur de Heer J. G. Hietink;

j. een Tehuis voor Nederlandsch-Indische bedienden „Persinggahan”, van Boetzelaerlaan 2, te 's-Gravenhage, waar Nederlandsch-Indiërs een tijdelijk onderkomen, hulp en raad kunnen vinden. Directeur de Heer F. de Munnik, Tel. Scheveningen no. 248;

k. een Informatie-Bureau, ten behoeve van personen, die een werkkring zoeken in Nederlandsch Oost- of West-Indië, of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstrekkende op elk gebied aan personen, van Indië komende of aanraking met Indië zoekende. Secretaris de Heer H. J. A. Raedt van Oldenbarneveldt, Heulstraat 17, Den Haag, Tel. no. 4519. Bureau-uren 10 tot 12 voorm. en 2.30 tot 4 nam.

De Vereeniging werkt samen met de „Centrale Nationale Commissie” en het „Centraal Comité voor Indische Lezingen en Leergangen” en is lid van het „Algemeen Nederlandsch Verbond” en van het „Koloniaal Onderwijs Congres”.

Afdeelingen der Vereeniging zijn gevestigd te Amsterdam, Apeldoorn, Arnhem, Breda, Deventer, 's-Gravenhage, Groningen, Haarlem, Leiden, Nijmegen, Rotterdam en Utrecht.

De Regeering erkent „Oost en West” als: „eene instelling van algemeen nut”, op grond van het onbaatzuchtig streven om in 't belang van Moederland en de Indië, moeilijkheden en bezwaren, voortspuitende uit onbekendheid met toestanden in ons verafgelegen gebied, op te heffen en aan hen, die zich aldaar een toekomst willen scheppen, in alle opzichten de behulpzame hand te bieden.

Van het Informatie-Bureau:

VOOR DEN INDISCHEN DIENST ZIJN BESTEMD:

- J. Meijer, Hoogewoerd 165a, Leiden, als Controleur 2e kl. bij den Post-, Telegraaf- en Telefoon dienst.
- Mr. J. M. F. Eskens, Ten Hovestraat 57, Den Haag, als rechterlijk ambtenaar.
- D. Zechner, van Loostraat 124, Den Haag.
- H. Bongers, 's-Gravendijkwal 81, Rotterdam.
- W. Vos, Gardeniërslaan 28, Apeldoorn, allen als candidaat-gezaghebber bij het Binnenlandsch Bestuur.
- N. Tuinhof te Minnertsge (gem. Barradeel) als candidaat-gezaghebber bij het Binnenlandsch Bestuur.

UITZENDING VOOR DEN NEDERLANDSCH-INDISCHEN STAATSDIENST.

Voor de na te noemen betrekkingen bij 's-Lands dienst in Nederlandsch Oost-Indië, waarin moet worden voorzien door uitzending vanwege het Departement van Koloniën, bestaat thans gelegenheid tot mededinging:

- Onderwijzer(es) bij het openbaar lager onderwijs.
- Opzichter werkplaats voor afd. instrumentmakerij bij den dienst der Staatsspoorwegen.
- Technicus voor electro-zwakstroom bij den dienst der Staatsspoorwegen (leider spoorwegtelegraafdienst).

Zij die voor uitzending tot een dezer betrekkingen in Nederlandsch Oost-Indië in aanmerking wenschen te komen, kunnen zich tot het verkrijgen van inlichtingen wenden tot de 9de afdeling, onderafdeling A.B., van het Ministerie van Koloniën.

Mutaties van 4 tot 11 Juli 1923.

Nieuwe leden:

- Dr. J. Huender, Vijverweg 1, Bloemendaal (afd. Haarlem) f5.
- J. W. H. van Driest, Brandstoffen- en Commissiehandel, Den Haag, Obrechtstraat 201, f5
- G. H. Brack, Utrecht, Stadhouderslaan 9, f5.
- Prof. J. Grundel, te Doorn, f5.
- Van Rossum, 't Hof, Tricht bij Geldermalsen (afdeling Utrecht) f5.
- J. W. Switters, Tandarts, Utrecht, Maliebaan 94, f5.

H. J. Gocmans, Consul der Nederlanden, te Gent, Aulwerpsch; Steenweg 231, f5.

Afschrijven:

D. J. Roest, Utrecht, Biltstraat 184.

Adresveranderingen:

- J. A. van Arcken, van: Pension Nagel, Baden-Baden, naar: Hotel Beau-Séjour, Interlaken.
- G. C. W. F. Fikenscher, Controleur B.B., Den Haag, van: Obrechtstraat 497 naar: van Slingelandtstraat 38.
- J. M. L. Loiz, van: Voorburg, Laan v. Middenburg 44, naar: Den Haag, Edisonstraat 70 f5.
- Mej. A. H. Kok, O.-I. Ambtenaar m. v., van: Bussum, Singel 84b, naar: Den Haag, Hazelaarstraat 47 p/a. Herder f5.
- G. T. H. van Klaveren, Amsterdam, van: Keizersgracht 67b, naar: Gijsbrecht van Aemstelstraat 7.
- Mr. E. N. W. Maas, van Hengelo, Enschedeschestraat 40, naar: „Hotel Loohuis” te Tubbergen, f5.
- P. v. d. Vlies, Hoofd Cultuurschool, van: Soekaboemi naar: Schiedam, Brouwerstraat 19 p/a. T. Hofman, f5.
- J. R. van Beusekom, Controleur B.B., van: Djember naar: Den Haag, 2de Sweelinckstraat 230, f5.
- J. W. A. Boots, Controleur B.B., van: Soerabaya naar: Den Haag, Regentesselaan 93, f5.
- L. G. van Loon, Hoofdcornities P. en T., van: Weltevreden naar: Den Haag, Galileistraat 43, f5.
- Mr. H. W. Pruisen, Lid Raad v. Justitie, van: Soerabaya naar: Tiel, f5.
- C. van der Meer, oud-Dirig. Off. v. Gez. N.-I. L., van: Weltevreden naar: Den Haag, Hooigracht 3, p/a Heer J. C. J. van der Meer, f5.
- B. Braat, Inspecteur Scheepvaart O.-I., van: Weltevreden, Tjikini 14, naar: Vlissingen, p/a familie M. C. Braat, f5.
- F. A. E. Lacculle, Ass.-Resident, van: Den Haag, Antonio Duijkstraat 110, naar: Weltevreden, Dep. B.B.
- J. J. M. A. Popelier, Ass.-Resident, van: Den Haag, Wilhelmijnstraat 15, naar: Weltevreden, Dep. B.B.
- M. H. Doornik, Ass.-Resident, van: Den Haag, Duncklerstraat 69, naar: Weltevreden, Dep. B.B.
- G. B. van Alsté, Controleur B.B. van: Deventer, Kleine Poort 2, naar: Weltevreden, Dep. B.B.
- J. W. Gonggrif, Houtvester, van: Paramaribo naar: Buitenzorg, Dep. v. Landbouw.
- R. Soeratmo, vecarts, van: Utrecht, van Speijkstraat 1, naar: Buitenzorg, Dep. v. Landbouw.
- H. A. Gilhuijs, Employé Bataafsche Petr. Mij., van: Hillegom naar: Weltevreden p/a Hoofdkantoor Bataafsche Petr. Mij.
- L. C. Baron van der Feltz, van: Apeldoorn naar: Oost-Indië, z. n. a.
- J. A. M. Bruineman, Ambtenaar voor Chineesche Zaken, Weltevreden, van: Dep. v. Justitie naar: Villalaan 13.
- P. E. Moolenburgh, Resident van Bali, van: Weltevreden, Dep. B.B., naar: Boeleleng.
- A. Vrolijk, Inspecteur P. en T., van: Weltevreden naar: Cheribon.

Opgave van leden der Vereeniging „Oost en West”, die zich beschikbaar stellen voor het geven van privaattlessen in Indische Talen, Staats- en Strafrecht.

- A. H. J. G. WALBEEHM, Witte Rozenstraat 54, Leiden. — Javaansch. — Maleisch.
- Mr. E. RIJKE, Witte Singel 46, Leiden. — Staatsinstellingen van Ned. O.- en W.-Indië. — N.-I. Strafrecht. — N.-I. Strafvordering. — Madoereesch. — Javaansch. — Maleisch.
- J. J. F. SCHREUEL, gepens. Ass.-Res., Vogelkersstraat 5, Den Haag. — Maleische taal en letterkunde.
- A. H. JANSEN, Hamerstraat 25, Bussum. — Maleisch (grammatica, correspondentie, spreken); geeft les te: Bussum, Naarden, Weesp, Amsterdam, Hilversum, Baarn, Laren en 's-Graveland.
- J. H. C. VERMEER, oud-officier, Antonio Duyckstraat 45. — Correspondentiebureau voor moderne en Maleische talen, lessen in Maleische omgangstaal en wiskunde.
- M. C. ROUVEROY VAN NIEWAAL, Adelheidstraat 7, Den Haag. — Maleisch in den dagelijkschen omgang.
- JOS. SUYS, Candidaat-Notaris, Leeraar M. O. opleiding groot en klein notarisexamen, repeteert burger- en handelsrecht, van Boetzelaerlaan 174, Den Haag.

Leden, die in deze opgave opgenomen wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der Vereeniging, Heulstraat 17, 's-Gravenhage, en Secretaris afdeling Den Haag, Laan van Meerdervoort 187.

IN KRINGEN

waar men tot oordeelen bevoegd is, beschouwt men Aambienzalf van broeder Benedictus als het enigst, nooit falende middel. Prijs p. p. f1.— Verkrijgb. bij de voorn. drogisten

Instituut „VAN WIJNGAARDEN“
 Neutrale School voor M.U.L.O. Jongens en Meisjes
 2de SCHUIJTSTRAAT 332 (Duinoord) - DEN HAAG
 Afd. A (6 leerjaren) opleid. H. B. S., Lyceum en Gymnasium
 Afd. B. (3 leerjaren voor leerlingen boven 12 jaar). Op-
 leiding voor verschillende examens.
 Schoolgeld f 60.— tot f 100.— per jaar.
 Kleine klassen, ruime lokalen. Centr. verwarming. Electr. verlichting.

N.V. HOOGWERFF, CHABOT & VISSER'S
WIJNHANDEL
 Hoofdkantoor: ROTTERDAM, Jufferstraat 21c - Tel. 1155
 Filiaal: 'S-GRAVENHAGE
 Noordwal 4, Tel. 2461
 Filiaal: ARNHEM
 Eusebiusb. singel 1a, Tel. 195

Vereeniging „OOST en WEST“.

HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 'S-GRAVENHAGE.

STUDIE-COMMISSIE. Jongelieden. Ouders of Voogden van alle landaarden in Oost- en West-Indië, die gratis hulp wenschen voor het zoeken van kamers of kosthuizen, voor afhalen van boord, voor toezicht op de studie, voor beheer van gelden, enz. ten behoeve van hun kinderen of pupillen, kunnen zich — onder opgave van de noodige gegevens — wenden tot het Bureau der Gedelegeerden der Studie-Commissie. Adres: Prins Mauritsplein 23, Den Haag.

INFORMATIE-BUREAU ten behoeve van personen, die een werkkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstreckende op elk gebied aan personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende. Men wende zich tot den Secretaris, Heulstraat 17, 's-Gravenhage, Telef. H. 4519, Bureau-uren 10—12 v.m. en 2.30—4 n.m. Schriftelijke verzoeken om inlichtingen zonder bijvoeging van porto voor de beantwoording worden als regel buiten beschouwing gelaten.

TEHUIS VOOR INDISCHE STUDENTEN, Prins Mauritsplein 23, Den Haag. Gelegenheid voor Studeerenden van alle landaarden uit Oost- en West-Indië tot logeren, koffiedrinken en dineeren; logeren f 1,50, noenmaal f 0,75 en diner f 1.—. Aanvragen te richten aan den heer J. C. HIETINK, Directeur.

TEHUIS VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persinggahan“, van Boetselaerlaan 2, 's-Gravenhage, waar Nederlandsch-Indiërs een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Indische bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetrekking willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. DE MUNNIK, Telef. Scheveningen No. 248

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West“, Heulstraat 17 en de Firma MARTINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

- a. 1. Een boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn. (Tweede druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
2. Onze Oost. II. Iets over den Inlander en zijn Zieleleven, door T. J. BEZEMER. Prijs: f 0.05 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
- b. Onze West Tweede druk bestaande uit:
 1. De Kolonie Suriname, door FRED. OUDSCHANS DENTZ;
 2. De Kolonie Curaçao, door Mr. B. DE GAAY FORTMAN. Prijs: f 0.50 en f 0.06 frankeerkosten.
- c. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen: Werkkring en Vooruitzichten.
 - I. De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië. (2de, geheel omgewerkte druk met 8 foto's.) Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - II. De Geëmployeerde bij de Javasuker-Industrie. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - III. De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
 - IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - V. De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - VII. De Vooruitzichten van den Nederlandschen Arts in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - VIII. De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - IX. De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië. (Opnieuw herzien). Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - X. De Ambtenaar bij den Post-, Telegraaf- en Telefoondienst in Nederl.-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - XI. De Geëmpl. bij de Rubber-(caoutch.) cultuur en bij eenige Bergcultures in N.-Indië. Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - XII. Onze Koloniën. Prijs f 0.35 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

- Serie I.
1. Nederlandsch-Indië en de handel.
 2. Indische toestanden gezien door een inlander.
 3. Het leven van den bestuursambtenaar in het binnenland.
 4. Sarikat-Islam.
 5. De Suikernijverheid in Nederlandsch-Indië.
 6. De afschaffing van de laatste heerendiensten op Java.
 7. Denkbeelden der Inlanders van onzen Indischen Archipel omtrent het ontstaan van ziekten.
 8. De Europeesche vrouw in Indië.
 9. De bosschen van Nederl.-Indië, hunne benutting en verzorging.
 10. Over de Kolonie Suriname.

- Serie II.
1. De militaire positie van Nederlandsch-Indië.
 2. Het Javaansch tooneel.
 3. Het spoor- en tramwegwezen in Nederlandsch-Indië.
 4. De thee-cultuur op Java.
 5. 's Lands Plantentuin te Buitenzorg.
 6. Een doode taal in Indië.
 7. De inlandsche dorpsgemeenschap op Java.
 8. De rijstteelt in Nederlandsch-Indië.
 9. De Javaan gelijk hij schijnt en is.
 10. Brandende Koloniale Vraagstukken.

- Serie III.
1. Over Ball en zijne bewoners.
 2. Bevolving in Nederlandsch-Indië.
 3. Kinderernutnaliteit in Nederlandsch-Indië.
 4. Indische Scholen onder de Oost-Indische Compagnie.

N.B. Beleefd verzoek bij bestelling het kostende vooraf per postwissel toe te zenden aan het INFORMATIE-BUREAU, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

Bovenstaande werkjes zijn ook verkrijgbaar bij den Hoofdvertegenwoordiger der Vereeniging in Ned.-Indië, den Heer Mr. K. FAUSER, Soemenep (Madoera).

Afdeeling 'S-GRAVENHAGE.

Het Secretariaat-Penningmeesterschap der Afdeeling 's-Gravenhage is gevestigd Heulstraat 17 (zaal Hoofdbestuur).

Koninklijke Paketvaart-Maatschappij.

Geregelde mail-, passagiers- en vrachtgoederendienst.
 Geregeld de havens in den Nederlandsch-Indischen Archipel, in verbinding met Singapore, Penang en Australië.
 Uitvoerige dienstregelingen zijn verkrijgbaar bij de Directiën te Amsterdam en te Batavia.

RESERVEERBAAR.

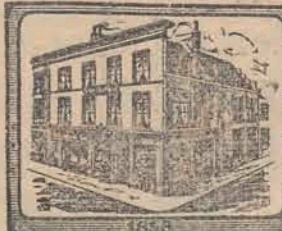
C. HOYNG
 SPUISTRAAT 20-22 DEN HAAG
 AMSTERDAM - UTRECHT
KRISTAL - PORSELEIN
 VAZEN, BLOEMPOTTEN, ZUILEN MET POTTEN, KLOKSTELLEN, ENZ., ENZ., UIT DE PLATEELBAKKERIJ „ZUID-HOLLAND“ TE GOUDA
 MAIL- en HUTKOFFERS in alle afmetingen
 Garantie voor gave overkomst

Firma JOS. BROUWERS
 Wijnhandel
 Kantoor:
 Noordeinde 202 - DEN HAAG - Tel. H. 2913
 SPECIALITEIT in
ROYAL BARSAC
 Grand Vin Etampé
 à f 2.25 per flesch.
MEDOC, Superieur
 à f 1.25 per flesch.
 Verder alle merken verkrijgbaar

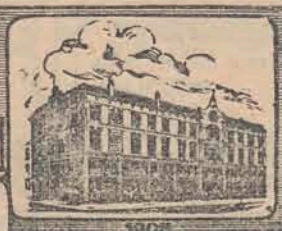
N.V. GOGARN'S
MEUBILEER. MIJ.
MEUBELEN
BETIMMERINGEN
BEHANGERIJ
STOFFEERDERIJ
 DEN HAAG ROTTERDAM
 NOORDEINDE 64c WESTNIEUWLAND 13
 TELEFOON H. 1076 TELEFOON No. 1774

Nederl. Stoomvaart-Maatschappij „OCEAAN“
 Directie: Prins Hendrikkade 145, AMSTERDAM
Holland-Nederlandsch-Indië
 Vice-Versa
 Agenten: MEYER & Co's SCHEEPVAART-MAATSCHAPPIJ
 AMSTERDAM—ROTTERDAM.

Huishoudelijke
en Keuken-Artikelen
Kolen- en Gasfornuizen

FRANS VAN WIJK & ZONEN
24 VLAMINGSTRAAT - DEN HAAG
TELEPHOON 773

Baden en Geysers
Gas- en Elec. Ornamenten
Haarden en Kachels

L. C. JACOBI voorheen J. F. CUIJPERS
's-GRAVENHAGE - SOERABAYA
Regentesselaan 123 bij Regentesseplein Tel. M. 1403

Wendt U voor
**Huur en Huurkoop, Inruilen, Repareeren,
Stemmen en Transporteeren**
tot bovenstaande in Nederland en Buitenland het meest
bekende adres.

GROOTSTE voorraad, BESTE merken.
SPECIAL ADRES VOOR TROPEN-PIANO's
UITSLUITEND ORIGINEELE MERKEN.

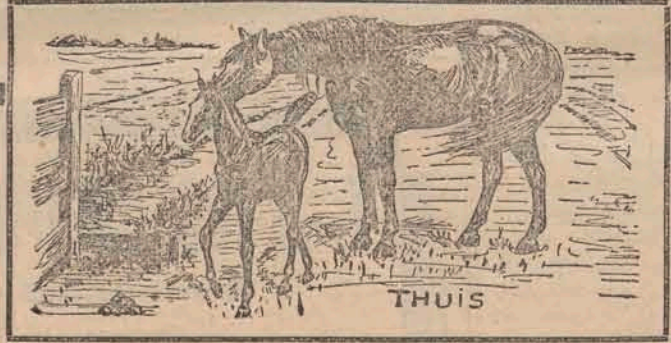

Werelamerk

WANNEER GIJ
Dames- of Heeren-Kleeding wilt laten
Oppersen, Repareeren, Keeren, Moder-
niseeren, Vermaken, opnieuw Voeren,
onzichtbaar Stoppen, kortom wat gij
maar wilt, ga dan naar

Kleermakerij „UNICUM”
Anna Paulownastraat 30a, Tel. M. 4947
DEN HAAG

De prijs wordt steeds **VOORUIT** bepaald.

De Paardenwereld

Geïllustreerd Weekblad

GEWIJD AAN

Draverijen, Rensport, Concours-Hippique,
Fokkerij, Hoefbeslag, enz.

Abonnement (franco per post) f 6.- per jaar,
desgewenscht te betalen in 2 halfjaarlijksche
termijnen van f 3.—.

Bevat o.m. de officiële programma's van de Draverijen en Rennen
dit jaar te houden op Duindigt.

AFZONDERLIJKE NUMMERS van dit blad zijn à f 0,20
verkrijgbaar aan de Spoorweg-Kiosken te Alkmaar, Amersfoort, Amster-
dam (1e en 2e perron), Apeldoorn, Bussum, Den Haag (H. S.), Gorin-
chem, Haarlem, Hilversum, Leiden, Rotterdam (Maas en Hofplein), Tiel.
Daarenboven te 's-Gravenhage in **HILLEN'S** Sigaren-
Magazijn, Prinsestraat 134 en Goudenregenstraat hoek Laan
v. Meerdervoort, en bij de Uitgevers: Nobelstraat 20.

A. SCHRÖDER & Co.
GROENMARKT 25-26-28 's-GRAVENHAGE

**HET ADRES voor
BAD- en SPORT
Kleeding**

voor **Dames, Heeren en Kinderen**

Fa BECHT Passage 58 - Tel. 2860 **DEN HAAG**

Glas- Porcelain- Aardewerk **INDIË** Email merk „Ketel”
:: Berkefeld Filters :: **INDIË** :: Gero - Alpacca - Zilver

Zendingen naar Indië worden gratis en onder volle garantie voor gave overkomst verzonden

Magazijn „NEDERLAND”
KATTENBURG & Co.
AMSTERDAM, DEN HAAG, UTRECHT, HAARLEM
ROTTERDAM

**Uitrustingen
voor de Tropen**

Op aanvraag toezending
van catalogus

Onze reizigers
zijn door
het geheele land
te ontbieden.

P. B. VAN MOORSEL & Co
Kerkplein 11-12, naast het Hoofdpostkantoor.
Torenstraat 5-6 - Telefoon 2898 - Den Haag

Goedkoopst adres voor het meubi-
leeren en stoffeeren van woningen

Holland-Canada Hypotheekbank
's-Gravenhage - Winnipeg

Directie: Mr. J. D. P. TEN BOSCH te 's-Gravenhage - J. G. COSTER te Winnipeg